

Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta tropického zemědělství
Katedra udržitelných technologií

Česká zemědělská univerzita v Praze
**Fakulta tropického
zemědělství**

**Motivace studentů ke studiu bakalářských studijních
programů na Fakultě tropického zemědělství**

Bakalářská práce

Praha 2019

Vypracovala:
Anastasiia Bogaichuk

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Jana Mazancová, Ph.D.

Prohlášení

Čestně prohlašuji, že jsem tuto práci na téma „Motivace studentů ke studiu bakalářských studijních programů na Fakultě tropického zemědělství“ vypracovala samostatně, veškerý text je v práci původní a originální a všechny použité literární prameny jsem podle pravidel Citační normy FTZ řádně uvedla v referencích.

V Praze dne 17. 4. 2019

.....

Anastasiia Bogaichuk

Poděkování

Ráda bych tímto velmi ráda poděkovala především své vedoucí bakalářské práce, Ing. Janě Mazancové, Ph.D., za její užitečné rady, trpělivost a čas věnovaných při psaní bakalářské práce. Ráda bych také poděkovala studijnímu oddělení za poskytnuté informace ohledně počtů studentů a pomoc s rozesláním elektronických dotazníků. Také chci poděkovat všem respondentům, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření a pomohli mi realizovat tuto práci. V neposlední řadě děkuji své rodině a přátelům za podporu během celého studia na fakultě.

Abstrakt

Česká republika v současné době nabízí velice rozmanitou nabídku studijních programů, jednou z možností jsou právě zemědělské studijní programy. Tato práce si klade za cíl identifikovat motivační faktory, které vedou studenty k nástupu na Fakultu tropického zemědělství České zemědělské univerzity v Praze, a zároveň porovnat bakalářské studijní programy ZTS a ICARD. Celkem bylo dotazováno 191 studentů z prvního až třetího ročníku bakalářského studia, ze kterých bylo 125 studentů z programů ZTS a 65 z ICARD. Při dotazování byla využita metoda pohodlného vzorkování (convenience sampling). Dále byla provedena analýza dat pomocí programů SPSS a následně graficky zpracovaná pomocí programu Microsoft Excel. Zjištěné výsledky naznačují, že byly objeveny signifikantní rozdíly mezi studijními programy v jednom z motivačních faktorů, a to konkrétně snadnost studia. Studenti programu ZTS tvrdí, že studium na programu ICARD je náročnější než na ZTS. Ostatní nalezené indikátory mezi studijními programy nejsou odlišné. Výsledky této práce mohou být přínosné pro zlepšování struktury studijních programů na FTZ a mohou být použité v dalších výzkumech.

Klíčová slova: Fakulta tropického zemědělství (FTZ), motivace, motivační faktory, zemědělské programy.

Abstract

The Czech Republic currently offers a very diverse range of study programs. One of the options are agricultural study programs. The aim of this thesis is to identify motivational factors that lead students to study at the Faculty of Tropical Agriculture, also to compare bachelor study programs ZTS and ICARD. A total of 191 students from the first to the third year of the bachelor's study program were interviewed, of which 125 students were from ZTS and 65 from ICARD. The convenience sampling method was used to query. Furthermore, data analysis was performed using SPSS programs and then graphically processed using Excel. The results found indicate that significant differences were found between study programs in one of the motivational factors, namely ease of study. Students consider the ZTS program to be easier than ICARD. Other indicators found among study programs are not different. The results of this work can be useful for improving the structure of study programs at FTZ and can be used for the following research.

Keywords: Faculty of Tropical AgriSciences, motivation, motivation factors, agricultural program.

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Literární rešerše	2
2.1	Zemědělské studijní programy v České Republice.....	2
2.1.1	Přehled a zájem o zemědělské studijní programy v ČR	2
2.1.2	Uplatnění absolventů zemědělských studijních programů	5
2.2	Charakteristika bakalářských studijních programů na Fakultě tropického zemědělství	7
2.3	Motivace ke studiu	8
2.3.1	Vymezení pojmu motivace.....	8
2.3.2	Vnitřní a vnější motivace.....	9
2.3.3	Měření motivace	10
2.3.3.1	Kognitivní a afektivní měření vrátíte prosím podkapitoly do obsahu	10
2.3.3.2	Behaviorální měření motivace	10
2.3.4	Motivační faktory ovlivňující studenty při studiu na vysoké škole.....	11
2.4	Stručná charakteristika stávajících studentů bakalářských programů na FTZ	12
2.5	Význam studie	14
3	Cíl práce	15
4	Metodika	16
4.1	Metodika literární rešerše	16
4.2	Metodika výzkumu	16
4.2.1	Kategorie dat.....	16
4.2.2	Velikost a výběr vzorku.....	16
4.2.3	Nástroj sběru dat.....	17
4.2.4	Metoda datové analýzy	18
4.2.5	Nástroje pro analýzu dat	19
5	Výsledky	20
5.1	Charakteristika respondentů	20
5.2	Motivační faktory studentů	22

5.2.1	Porovnaní motivačních faktorů mezi studijními programy ZTS a ICARD .	
	.....	26
6	Diskuze	30
7	Závěr	32
8	Reference	33

Seznam tabulek

Tabulka 1: Celkový počet studentů studujících zemědělské studijní programy na vybraných univerzitách.....	4
Tabulka 2: Počet studentů bakalářských studijních programů na FTZ za akademický rok 2018/2019.....	13
Tabulka 3: Počet studentů bakalářských studijních programů FTZ podle jednotlivých programů a ročníku za akademický rok 2018/2019	13
Tabulka 4: Struktura dotazníku.....	17
Tabulka 5: Výsledky testu normality u vybraných motivačních faktorů.....	26
Tabulka 6: Výsledky T-testu shodnosti průměru u vybraných motivačních faktorů....	29

Seznam grafů

Graf 1: Pokles počtu absolventů zemědělských studijních programů.....	5
Graf 2: Počet zahraničních studentů (N=55) bakalářských studijních programů FTZ podle národnosti za akademický rok 2018/2019	13
Graf 3: Zastoupení respondentů (N=77) podle věku.....	20
Graf 4: Počet respondentů (N=77) podle země původu	21
Graf 5: Počet respondentů (N=77) podle ročníků studia.....	21
Graf 6: Jak se studenti dozvěděli o Fakultě tropického zemědělství.....	22
Graf 7: Stipendium od vlády ČR mě přesvědčilo ke studiu zemědělství na ČZU (N=16)	23
Graf 8: Možnosti stipendia či grantu od vlády České republiky dává méně privilegovaným větší šanci pro studium zemědělských program (N=16).....	23
Graf 9: Stipendium od vlády ČR je přístupné všem studentům bez rozdílu (N=16)	24
Graf 10: Zamítnutý motivační faktor pomoc ostatním pro studijní program ZTS.....	27
Graf 11: Zamítnutý motivační faktor atraktivita oboru pro studijní program ZTS	27
Graf 12: Porovnání průměrných hodnot faktorů pro studijní programy ICARD a ZTS	28

Seznam zkratk použitých v práci

ČZU	Česká zemědělská univerzita
EU	Evropská Unie
FTZ	Fakulta tropického zemědělství
ICARD	International Cooperation in Agriculture and Rural Development
ZTS	Zemědělství tropů a subtropů

1 Úvod

Studenti se při ukončení středoškolského studia potýkají s řadou problémů. Jeden z nich může představovat výběr vysoké školy. V současné době má Česká republika poměrně rozmanitou nabídku studijních programů. Jednou z možností jsou zemědělské studijní programy, které ovšem podle statistik mají menší počet zájemců, než studium práv nebo společenských věd (MŠMT 2018).

Zemědělství hraje důležitou roli jako základ ekonomického růstu, rozvoje a zdrojů příjmů pro mnoho zemí, včetně České republiky. Český agrární export se například v roce 2015 zvýšil o 11,5 %, zatímco hodnota dovozu vzrostla o 9,7 % (Hornungová & Milichovský 2018). Jednou ze složek rozvoje zemědělského sektoru je poskytování adekvátních znalostí skrze vzdělání v této oblasti (Ataha 2006). Motivace ke studiu je jedním z několika faktorů, které mají vliv na to, jak studenti přistupují k procesu učení a jak vnímají prostředí, ve kterém se učí. Existuje významná literatura, která zkoumá, jaký má vliv motivace studentů k učení, a zkušenosti těchto studentů se studiem na vysokých školách. Například Kong et al. (2003) zkoumá tuto problematiku ve smyslu zapojení do učebních osnov a dochází k závěru, že kognitivní, behaviorální a emoční zapojení studentů je často určeno jejich motivací ke studiu. Henderson-King & Smith (2006) stanovuje, že studenti mají obvykle specifickou motivaci ke studiu, která je důležitá, protože tendence k vnitřní či vnější motivaci zapojení se do akademické práce má určitý vliv na jejich postoj ke vzdělání.

Práce se skládá ze dvou částí, teoretické a empirické. První částí je literární rešerše, která se zabývá teoretickými poznatky o zemědělských programech a jejich vývojem v České republice. Zároveň charakterizuje základní prvky motivace a motivačních faktorů. Druhá část práce je empirická a jejím cílem je stanovit motivační faktory, které vedou studenty k výběru Fakulty tropického zemědělství České zemědělské univerzity v Praze.

2 Literární rešerše

2.1 Zemědělské studijní programy v České Republice

Studenti, kteří se rozhodují, v jakém programu chtějí dále pokračovat, mají v České republice na výběr z mnoha vysokých škol, ať už státních či soukromých, a také z mnoha oborů a studijních programů, jenž vysoké školy nabízí. Jedním z nich pak mohou být zemědělské studijní programy.

2.1.1 Přehled a zájem o zemědělské studijní programy v ČR

Zemědělské studijní programy v České republice poskytuje celkem sedm vysokých škol (MŠMT 2018), konkrétně tedy: Česká zemědělská univerzita v Praze, Mendelova univerzita v Brně, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Univerzita Palackého v Olomouci, Ostravská univerzita, Univerzita Karlova a Západomoravská vysoká škola Třebíč, o.p.s.

První zmiňovaná vysoká škola umožňuje studovat programy na fakultě tropického zemědělství. V rámci bakalářského studia fakulta nabízí dva studijní programy, ze kterých je jeden vyučován v angličtině. V rámci magisterského studia je k výběru šest studijních programů pouze v angličtině. Dále je možno studovat na fakultách: Lesnictví a dřevařství, Životního prostředí, Agrobiologie potravinových a přírodních zdrojů a také na Technické fakultě, a Provozně ekonomické fakultě (ČZU 2018).

Na Mendelově univerzitě jsou k dispozici fakulty Agronomická, Lesnická a dřevařská, Zahradnická. Na první zmíněné fakultě se lze zaměřit v rámci bakalářského studia na programy: Agroekologie, Odpadové hospodářství, Technologie potravin, Fytotechnika, Biotechnologie rostlin, Všeobecné zemědělství, Zootechnika, Rostlinolékařství, Pozemkové úpravy, Provoz techniky, Agrobiznys. Fakulta také nabízí v některých programech studentům, kteří pracují, zvolit kombinovanou formu studia. Po ukončení bakalářského stupně vzdělání mohou studenti pokračovat v navazujících magisterských a dále na doktorských programech (AF 2018). V rámci studia na fakultě Lesnické a dřevařské lze studovat bakalářské programy: Lesnictví, Dřevařství a Hospodaření s přírodními zdroji tropických a subtropických oblastí.

Fakulta Zahradnictví nabízí nejmenší nabídku pro zájemce o zemědělství, a to konkrétně programy: Zahradnictví a Jakost rostlinných potravinových zdrojů (MENDELU 2018).

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích nabízí dva studijní programy: Zemědělství a Zemědělská specializace. Zemědělská specializace nabízí program Pozemkové úpravy a převody nemovitostí. Druhý program, Zemědělství, je zastoupen třemi specializovanými programy: Zemědělská a dopravní technika – obchod, servis a služby; Zemědělské biotechnologie; Zemědělství. Tato univerzita také nabízí možnost studovat program Ekologie a ochrana prostředí se specializací Ochrana vod a Péče o životní prostředí (JU 2018).

Univerzita Palackého v Olomouci nabízí pouze jeden program se zaměřením na zemědělství a tím je Ekologie a ochrana prostředí. Zde si může student vybrat mezi čtyřmi specializovanými programy, kterými jsou Biologie a environmentální výchova, Biologie v ochraně životního prostředí, Ekologie a ochrana životního prostředí, Ochrana a tvorba životního prostředí (UPOL 2019).

Na Ostravské univerzitě si může student zvolit studijní programy Ekologie a ochrana prostředí, a Ochrana a tvorba krajiny (OSU 2018). Karlova univerzita nabízí studijní program Ekologie a Ochrana životního prostředí (UK 2019). Poslední zmiňovaná vysoká škola, tedy Západomoravská vysoká škola Třebíč, o.p.s., nabízí také pouze jeden studijní program s názvem Udržitelný rozvoj regionu a krajiny (ZMVS 2019). V současné době v ČR studuje 290 tisíc studentů jak na vysokých školách státních, tak i na soukromých. Z toho přibližně 4 % přihlášených studuje zemědělský studijní program (Půbalová 2017; MŠMT 2018).

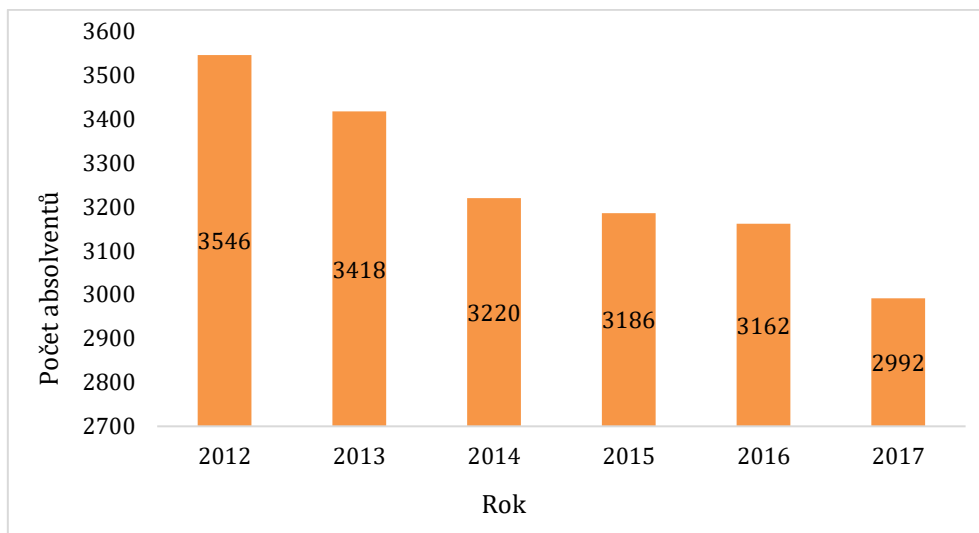
V tabulce 1 je znázorněn vývoj počtu studentů za období 2011–2018. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy má největší počet studentů, který se v průměru let skoro nemění, stejně tak i na ČZU v Praze je o zemědělské studijní programy stabilní zájem. Naopak v Západomoravské vysoké škole Třebíč, o.p.s., počet studentů s každým rokem klesá. Celkový zájem studentů o studijní programy v ČR každým rokem pomalu klesá. Po roce 2001 se v České republice počet vysokých škol a jejich absolventů začal zvyšovat (Likeschová & Tichá 2013). Naopak po roce 2010 začalo docházet k úbytku uchazečů o vysokoškolské vzdělání, ale nikoli díky snižování zájmu o studium, pokles je způsoben především demografickým vývojem, tedy poklesem populace 19letých uchazečů (Česko v datech 2016; Půbalová 2017).

Tabulka 1: Celkový počet studentů studujících zemědělské studijní programy na vybraných univerzitách

Univerzita	Fakulta	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Česká zemědělská univerzita v Praze	Fakulta tropického zemědělství		554	594	526	540	493	502
	Agrobiologie a potravinářských zdrojů	3 838	3 757	3 117	3 437	3 413	3 544	3 490
	Životního prostředí	3 069	2 927	2 633	2 381	2 553	2 989	2 811
	Lesnická a dřevařská	2 513	1 901	1 615	1 834	2 008	1 949	1 837
Mendelova univerzita v Brně	Agromická	2 294	2 168	2 214	2 137	2 091	2 111	2 078
	Lesnická a dřevařská	1 830	1 829	1 766	1 709	1 544	1 348	1 213
	Zahradnická	1 299	1 361	1 273	1 144	1 071	1 032	989
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Zemědělská	1 892	1 714	1 549	1 363	1 366	1 246	1 118
Univerzita Palackého v Olomouci	Přírodovědecká	3 822	3 872	4 119	3 996	3 601	3 274	3 229
Ostravská univerzita	Přírodovědecká	2 112	2 113	1 878	1 729	1 631	1 494	1 479
Univerzita Karlova	Přírodovědecká	4 677	4 661	4 614	4 539	4 501	4 477	4 520
Západomoravská Vysoká škola Třebíč, o.p.s		452	241	81	22	7	7	3

Zdroj: MŠMT 2018; vlastní zpracování.

Dle statistik MŠMT studijní program zemědělství stejně jako lesnictví, rybářství a veterinářství patří na 7. místo v České republice a umísťuje se nadále na místě posledním. V roce 2016 vystudovalo vysokou školu 311 tisíc studentů, přičemž na studijní program zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství byla zapsána 4 % všech vysokoškolských studentů (Půbalová 2017). Vzhledem k nejmenší atraktivitě zemědělských programů v ČR, počet jejich absolventů postupně klesá (SCIO 2012), jak je patrné z Grafu 1.

Graf 1: Pokles počtu absolventů zemědělských studijních programů

Zdroj: MŠMT 2017; vlastní zpracování.

2.1.2 Uplatnění absolventů zemědělských studijních programů

V různých částech světa je jiný podíl lidí, kteří absolvovali vysokoškolské vzdělání. V rozvinutých zemích je vyšší poměr lidí s terciárním vzděláním (OECD 2017). Procento studentů z celkového počtu obyvatel v EU studujících vysokou školu činí přibližně 60–90 % (Česká republika 63,7 %, Německo 68,3 %, Nizozemsko 80,4 %, Dánsko 81,1 %) (WB 2016). Naproti tomu situace v rozvojových zemích je jiná, například rozsah průměru v Africe činí 2,3–20,5 % (Eritrea 2,3 %, Demokratická republika Kongo 6,6 %, Senegal 10,6 %, JAR 20,5 %). Situace v jihovýchodní Asii je lepší, tam je poměr 17,2 až 49,3 % (Laos 17,2 %, Vietnam 28,3 %, Indonésie 36,6 % a Thajsko 49,3 %). V Jižní Americe je poměr vysokoškolských studentů následující: Brazílie 50,5 %, Peru 69,5 % a Argentina 89,1 % (WB 2016).

Podíl studentů studujících zemědělské studijní programy v EU se liší. Podle Eurostatu (2016) je poměr studentů studujících zemědělství následující: v Dánsku 0,7 %, na Slovensku 1,3 %, v Rumunsku 2,2 % a v Německu 35,5 %, což souvisí i s velikostí populace v těchto zemích.

V Evropské unii je zaměstnanost v zemědělském sektoru přibližně stejná v České republice 2,8 %, v Nizozemsku 2,1 % v Německu 1,2 % i ve Francii 2,8 %. Výraznou změnu však vidíme v Rumunsku, kde je v zemědělském sektoru zaměstnáno 22,2 % (WB 2018). Tyto výsledky jsou spojené s všeobecným trendem urbanizace a ubýváním venkovské populace (Stathakis et al. 2015). Oproti tomu, v rozvojových

zemích je zaměstnanost v odvětví zemědělství velice vysoká, a to především ve státech, kde většina populace žije v rurálních oblastech, například v Mongolsku 29,8 %, v Indonésii 30,0 %, a jeden z nejvyšších podílů, který činí 81,9 %, je v Demokratické republice Kongo (WB 2018).

Zaměstnanost v zemědělství se v České republice potýká s řadou problémů. Počet pracujících v tomto odvětví má klesající tendenci a převažují pracovníci s vyšším věkem. Například v roce 2000 v zemědělství převažovali pracovníci ve věkové kategorii 35–54, po roce 2010 už v kategorii nad 54 let (UZEI 2010). V období transformace ekonomiky z centrálně plánované na tržní se zemědělství postupně vypořádává s nadbytkem zaměstnanců, což se však projevilo v odlivu zájmu o zemědělství ze strany mladých lidí. Proto je také dnes odvětvím s vyšším věkovým průměrem (NUV 2014). Co se týká zaměstnanosti absolventů, pak se se špatnými výsledky uplatnění potýkají právě zemědělské fakulty, u nichž nezaměstnanost dosahuje necelých devíti procent. Jestliže bychom měli studijní programy v rámci zaměstnanosti absolventů rozdělit do skupin, pak k nejvíce ohroženým skupinám na pracovním trhu patří pedagogické, umělecké, a především zemědělské programy, které v roce 2015 vykázaly míru nezaměstnanosti 8,12 %; 7,80 % a 8,96 % (MŠMT 2018).

Z pohledu vysokoškolských skupin je dlouhodobá překvalifikovanost u zemědělského, lesnického a veterinářského programu, kde se podíl vysokoškolských absolventů pracujících na pozici nevyžadujících vysokoškolské vzdělání vyšplhal na 10,7 % (NUV 2017). Stále větším problémem se pak stávají rozdíly v pozici na trhu práce absolventů různých programů. Nejlepší uplatnění se dostává absolventům v oblasti zdravotnictví a sociální péče 7,19 % a také v oblasti vzdělání 6,61 %. Naproti tomu nejhorší postavení na pracovním trhu mají absolventi zemědělských programů 2,80 % (NUV 2017).

Co se týče regionálního uplatnění zemědělských programů, tak největší příležitost získat práci v tomto sektoru mají absolventi na Vysočině (3,2 %) a v Jihočeském kraji (2,6 %). Naopak nejmenší šanci mají absolventi v Karlovarském kraji (0,6 %) a v Praze (0,4 %) (CSU 2013).

2.2 Charakteristika bakalářských studijních programů na Fakultě tropického zemědělství

Česká zemědělská univerzita v Praze nabízí v rámci Fakulty tropického zemědělství dva bakalářské studijní programy; Zemědělství tropů a subtropů (ZTS) a International Cooperation in Agriculture and Rural Development (ICARD).

Zemědělství tropů a subtropů (ZTS) je tříletý bakalářský studijní program vyučovaný v českém jazyce, který je koncipován jako první vzdělávací stupeň v rámci vysoké školy pro budoucí odborníky na zemědělství v rozvojových oblastech. Studium je zaměřeno na rostlinnou a živočišnou produkci v tropických oblastech světa, dále na ekonomické a technické znalosti, orientované na zemědělskou produkci. Studijní program je sestaven tak, aby studenti získali i praktické znalosti v těchto oblastech pomocí povinných praxí, které jsou součástí studia (FTZ 2018).

Studenti programu Zemědělství tropů a subtropů jsou připravováni pro odbornou činnost v zemích tropického a subtropického pásma v odvětví zemědělství. Předpokladem u většiny absolventů je, že budou po dokončení bakalářského stupně pokračovat ve studiu v navazujících magisterských studijních programech, kde dále zvolí specifikovaný profil. Absolventi bakalářského programu mohou najít uplatnění jako pracovníci v odvětví zemědělství, v českých vládních institucích nebo nevládních organizacích zabývajících se problematikou rozvojových zemí a mezinárodní spoluprací (FTZ 2018).

Druhým bakalářským programem na FTZ je International Cooperation in Agriculture and Rural Development (ICARD), jedná se taktéž o tříletý bakalářský program, který je však vyučován kompletně v anglickém jazyce. Tento studijní program je zaměřen na rozvoj zemědělství a ochranu životního prostředí v souladu se současnými potřebami řešení chudoby a zajištění potravinové bezpečnosti v rozvojových zemích. Nezbytnou součástí studia je také tvorba rozvojových projektů či praxe v neziskových organizacích (Člověk v tísni, Charita ČR, ADRA), státních institucích nebo soukromých firmách (FTZ 2018).

Díky těmto znalostem a dovednostem se absolventi uplatní především v českých nebo mezinárodních organizacích realizujících rozvojové projekty pomocí rozvojové spolupráce. Uplatnění mohou také nalézt v soukromých firmách zaměřených na import-export nebo služby v oblasti rozvojových zemích (FTZ 2018).

V rámci spolupráce s partnerskými univerzitami studenti FTZ mají možnost studovat zemědělský studijní programy nejen v České republice, ale i v zahraničí. Jedním z hlavních partnerů ČZU je univerzita Wageningen University v Nizozemsku, která je také velmi populární u studentů v rámci pobytu v programu Erasmus. Zde je možnost studovat environmentální vědy, které se zaměřují na otázky znečištění životního prostředí, změnu klimatu a vyčerpání přírodních zdrojů. Studenti si také mohou prohloubit své znalosti v oblastech potravinářská produkce, nakládání s přírodními zdroji, inženýrství a biologie (WUR 2019). Dalším příkladem může být univerzita v Bulharsku, která má přímo agronomickou fakultu, na které se student může zaměřit na konkrétní studijní program: agrobyznys, obecnou agronomii, rostlinné biotechnologie a zoo inženýrství (AUP 2019). V rámci studentských mobilit univerzita podporuje i výjezdy do dalších vysokých škol a univerzit v zahraničí. Jelikož je zaměření FTZ unikátní, studijní programy a plány se mohou mezi jednotlivými univerzitami odlišovat.

Česká zemědělská univerzita se umístila v rámci mezinárodního žebříčku na 801. místě, podle mezinárodního hodnocení přírodních věd je na 501. místě (THE 2019). Fakulta zároveň obdržela v roce 2016 první místo mezi zemědělskými a lesnickými fakultami v České republice, což svědčí o její kvalitě (FakultuRoku 2016).

2.3 Motivace ke studiu

Motivaci můžeme zkoumat z různých hledisek: psychologického, sociálního a behaviorálního. Všechna hlediska jsou rovněž spojena s motivací studentů jak k učení, tak k rozhodnutí o vysokoškolském studiu.

2.3.1 Vymezení pojmu motivace

Slovo motivace je odvozeno z latinského slovesa *movere*, což znamená hýbat, pohybovat (Provazník & Komárková 2004). Je obecným označením pro všechny vnitřní podněty, které člověka vedou k určitému jednání a definovat ji lze mnoha způsoby, mimo jiné takto: „*Motivace je souhrn všech intrapsychických sil neboli motivů, které zpravidla aktivizují a organizují chování a prožívání s cílem změnit existující neuspokojivou situaci nebo dosáhnout něčeho pozitivního*“ (Plháková 2008). Z hlediska sociálně-kognitivní teorie je motivace široce definována jako „*proces*,

při němž je podněcována a udržována cílová činnost" (Schunk et al. 2008). Vzhledem k tomuto předpokladu je motivace klíčovou proměnnou samoregulace a má se za to, že ovlivňuje aktivní plánování, udržování a reflexi vlastních činností (Zimmerman 2000). Další definice motivace zní takto: „Motivace je jedním ze základních psychických procesů. Motivace je vnitřní pohnutka, která podněcuje jednání člověka k něčemu. Je to něco, co nás pohání něco dělat. Motivace může být aktivována vnitřně (sebemotivace) nebo z vnějšího prostředí“ (Nakonečný 2004).

Motivace je psychický proces vedoucí k energetizaci organismu a aktivaci jedince. Být motivován znamená být přemístěn k činnosti. Člověk, který nemá pocit, že by byl podněcen nebo inspirován k jednání, je tedy charakterizován jako nemotivovaný, zatímco člověk, který je energetizovaný, je považován za motivovaného (Ryan & Deci 1999; Sigmund et al. 2014). Motivace usměrňuje naše chování a jednání tak, abychom dosáhli našich cílů. Skutečnosti jako radost, pozitivní pocity, radostné očekávání, zvědavost nebo naopak frustrace a zklamání fungují na jedince jako impuls k tomu, aby konal, nebo nekonal. Motivace může vycházet z pohnutek vnitřního nebo vnějšího charakteru, nejčastěji však bývá kombinací obou zmíněných. Toto rozlišení bývá velice často užíváno právě v rámci motivace ke studiu.

2.3.2 Vnitřní a vnější motivace

Při vnitřní motivaci se snažíme dělat činnost pouze kvůli té konkrétní činnosti, bez očekávání jakékoliv odměny či ocenění. Lidé mají většinou z takové činnosti potěšení a jejich chování je zároveň spontánnější, pružnější a tvořivější (Výrost 2008; Tajalli & Zandi 2010). V případě studenta je vnitřní motivace ke studiu chápána jako fakt, že studenta dané téma zajímá (Grund 2013).

Oproti tomu vnější motivace je tedy ta, kdy jedinec, který činí určitým způsobem, nekoná tak z vlastního záměru, ale pod vlivem vnějších motivačních činitelů. Chování, které je motivované vnějšími faktory, můžeme považovat v rámci jeho podstaty za instrumentální. Znamená to, že je pouze nástrojem pro uspokojení vnějších motivů, mezi které můžeme zařadit například odměny či snahu o vyhnutí se trestu (Výrost 2008). Student se například snaží svými dobrými studijními výsledky potěšit rodiče (Grund 2013).

Faktem je, že často vnitřně motivovaní jedinci vykazují v mnohých činnostech větší úspěšnost než lidé, kteří jsou motivovaní pouze vnějšími podněty. Fries et al. (2008) uvádí, že v každodenním životě je více než jedna motivační tendence, která je aktivní v daném okamžiku, a že tyto mnohonásobné tendence se někdy mohou navzájem ovlivňovat.

2.3.3 Měření motivace

Motivace je psychologický proces, který směřuje k činnosti. Motivace se obvykle zkoumá z několika různých hledisek: kognitivního (např. pozorování), afektivního (subjektivní zkušenost), behaviorálního (výkon) a fyziologického (aktivita mozku) (Tillery & Fishbach 2014). V práci je vymezena míra motivace na základě dvou hlavních hledisek: kognitivního a afektivního, a zároveň z hlediska behaviorálního podle studií Tillery & Fishbach (2014).

2.3.3.1 Kognitivní a afektivní měření

Z tohoto úhlu pohledu lze motivaci měřit pomocí konceptů směřujících k dosažení cíle, které jsou už přístupné v paměti daného jedince. Motivace k dosažení cíle vzrůstá, když si jednatel lépe pamatuje nebo rozpoznává objekty a koncepty související s konkrétním cílem a snahou dosáhnout úspěchu (Markman & Bredl 2000; Ferguson & Bargh 2004).

V rámci kognitivního měření motivace výzkumníci využívají při sledování činnosti subjektivní prožívání jedince. Například vnitřní motivace je měřena pomocí vyhodnocování zájmů jednotlivce a vynaložením úsilí při provádění aktivit v konkrétní situaci (Rayn et al. 1991; Tillery & Fishbach 2014).

2.3.3.2 Behaviorální měření motivace

Behaviorální hledisko se nejčastěji využívá ke zkoumání chování, ve kterém lze sledovat záměr motivace a aktivity v souladu s hlavním cílem.

Kategorie jako volba, rychlost a výkon, se používají k vysvětlení chování jedince a k zhodnocení intenzity motivace k dosažení cíle. Například jak rychle je jednatel schopen dokončit úkol. Doba, kterou stráví při vykonávání úkolu, určuje sílu jeho motivace. Zároveň lze motivaci měřit v závislosti na kategorii výkonu dosaženého při konkrétním specifickém úkolu (Bargh et al. 2001). Podle Tillery & Fishbach (2014)

je motivace kvantifikována prostřednictvím zadání úkolů nebo možností výběru, kde účastníci mohou volit mezi dvěma možnostmi. Příkladem může být volba mezi ovocem a sladkostí.

Tillery & Fishbach (2014) také předpokládají, že na základě výběru se může projevit síla motivace například v situaci, kdy se student rozhoduje, jestli se raději setká s přáteli nebo se bude učit na zkoušku. Na základě tohoto můžeme usuzovat nejen o osobní preferenci, ale také jak jedinci směřují k dosažení cíle.

2.3.4 Motivační faktory ovlivňující studenty při studiu na vysoké škole

Motivaci můžeme definovat jako stav mysli, která vzbuzuje aktivitu a lidské jednání. Různé synergie vytváří množství různých voleb profese, pro které se jedinec rozhoduje (Mitchell & Krumboltz 1990). Stejně jako v zemědělských směrech studenti po celém světě čelí rozhodnutí o jejich budoucí kariéře (Mitchell & Krumboltz 1990; Okoh 2008). Zkoumání motivů studentů pro studium určitých programů bylo předmětem velkého množství studií (Vigild & Schwarz 2001; Crossley & Mubarik 2002; Wong et al. 2007; Leven 2007; Gallagher et al. 2008; Eboh 2009; Dastjerdi et al. 2012; Law & Yuen 2012; Brooks et al. 2014).

Ve své studii Brooks et al. (2014) zjistili, že obliba technologie, záruka zaměstnání, uspokojující práce a úroveň příjmů jsou hlavními důvody pro americké studenty bakalářského studia k výběru informačních systémů za svůj hlavní obor. Law & Yuen (2012) navrhli, že vliv rodičů a vnitřní zájem hongkongských studentů jsou hlavními motivy k výběru účetnictví za svůj hlavní obor. Podle Dastjerdi et al. (2012) byli studenti lékařství a stomatologie v Iránu motivováni šesti motivačními faktory: sociální a profesní status, zdravotní péče a lidé, doporučení od jiných lidí, osobní zájem a povaha povolání, pracovní zkušenosti a osobní život.

Podle Dev (1997) existují dva různé druhy motivace, vnitřní a vnější. Vnitřní motivace odkazuje na situaci, kdy je člověk stimulován vnitřně. Dev (1997) zjistil, že student, který je vnitřně motivován, nepotřebuje žádný druh odměny k tomu, aby splnil určité zadání. Naznačil, že je více pravděpodobné, že tento student splní vybraný úkol a je více dychtivý k jeho splnění, i pokud je tato aktivita náročná. Lepper (1988) vidí vnitřní motivaci jako vlastní požitek jedince, který získá učením, které mu umožní zažít pocit úspěchu, který vyvolá. Další vnitřní faktory jako je pohlaví, osobní zájem, akademický úspěch, jednoduchost studia, oblast atraktivity

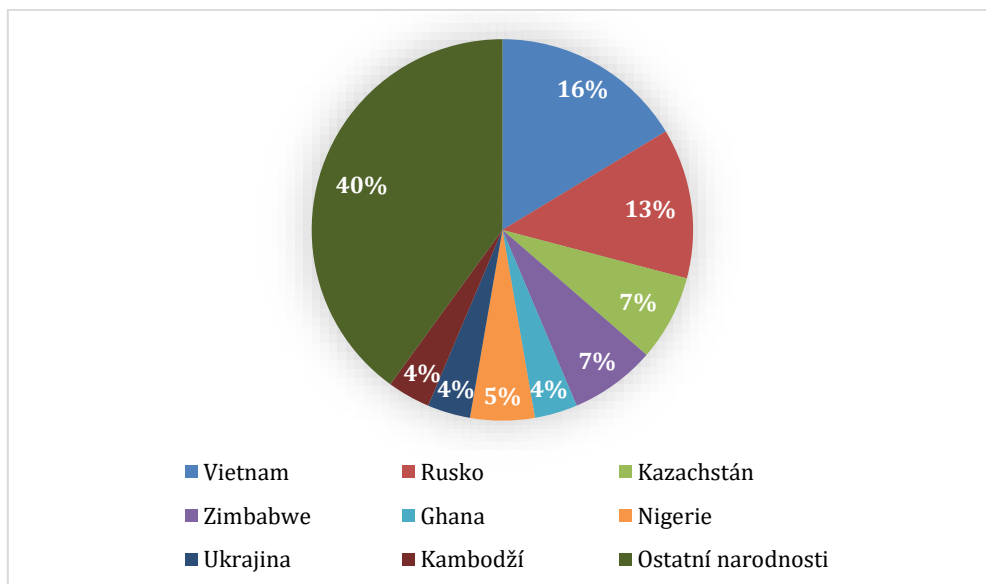
a charakteristiky programu mají vliv na volbu studentů pokračovat ve studiu na univerzitách (Kim 2007; Eboh 2009).

Dev (1997) byl toho názoru, že studenti motivovaní zvnějšku se zapojují do učení pouze proto, aby získal odměnu či naopak, aby se vyhnuli trestu. Lepper (1988) vysvětluje vnější motivaci jako zisk určité odměny, nebo vyhýbání se trestu, které vedou k vnější aktivitě. Několik faktorů působí na volbu studenta ke studiu a učení, tyto zahrnují rodičovskou výchovu, učební metody učitele a jeho osobnost, ale také společenskou hodnotu kurzu, tedy jedná se o vnější motivační faktory (Eboh 2009). Navíc pracovní příležitosti, finanční podpory/stipendia a dobré finanční ohodnocení budoucích specialistu mají vliv na rozhodnutí studentů k volbě studia na zemědělských programech (Scherer 2016).

Ve světle výše uvedeného má tato práce za cíl jednak zjistit motivační faktory, které působí na studenty při studiu bakalářských programů na Fakultě tropického zemědělství České zemědělské univerzity v Praze, ale také zkoumat rozdíly mezi studenty dvou bakalářských programů, co se týče jejich motivace ke studiu zemědělských programů na této fakultě.

2.4 Stručná charakteristika stávajících studentů bakalářských programů na FTZ

Celkově na FTZ studuje 502 studentů (MŠMT 2018). Počet studentů je částečně tvořen zahraničními studenty, mezi kterými nejvíce převažují studenti z rozvojových zemí. Již v rámci studií je tak vytvářeno multikulturní prostředí, které umožňuje vzájemnou interakci českých a zahraničních studentů. Bakalářské studium navštěvuje 192 studentů. Studijní program (ZTS) navštěvují převážně čeští studenti, zatímco studijní program (ICARD) navštěvují především zahraniční studenti. Největší počet cizinců v rámci bakalářských studijních programů pak pochází z následujících zemí: Vietnam – 9, Rusko – 7, Kazachstán – 5, Zimbabwe – 4 (graf 2). Dále byli zastoupení i např. studenti z Ghany, Nigérie, Ukrajiny, Kambodži a Slovenska (Výroční zpráva FTZ 2018).

Graf 2: Počet zahraničních studentů (N=55) bakalářských studijních programů FTZ podle národnosti za akademický rok 2018/2019

Zdroj: výroční zpráva FTZ 2018; vlastní zpracování.

Jak je patrné z tabulky 2, ženy jsou v obou programech zastoupeny více než muži. Podle počtu studentů v jednotlivých ročnících, největší poměr studentů navštěvuje první ročník jak z programů ZTS, tak i ICARD, dále se ročníky umístily sestupně (tabulka 3).

Tabulka 2: Počet studentů bakalářských studijních programů na FTZ za akademický rok 2018/2019

Studijní program	Počet studentů	Češi	Cizinci	Ženy	Muži
ZTS	126	109	17	84	42
ICARD	65	27	38	39	26
Celkově	191	136	55	123	68

Zdroj: Výroční zpráva; vlastní zpracování.

Tabulka 3: Počet studentů bakalářských studijních programů FTZ podle jednotlivých programů a ročníku za akademický rok 2018/2019

Ročník	ZTS	ICARD
1	68	35
2	20	18
3	38	12

Zdroj: Výroční zpráva FTZ 2018; vlastní zpracování.

2.5 Význam studie

I přesto, že existují statistické údaje o profilech studentů FTZ, prozatím nebyl proveden žádný výzkum, který by plně zkoumal motivační faktory (vnitřní i vnější), které mají vliv na rozhodnutí studentů ke studiu zemědělských programů v České republice. Tato práce se pokouší zjistit tyto motivační faktory a zkoumat rozdíly mezi studenty programů ZTS a ICARD, co se týče jejich motivace ke studiu zemědělských programů.

3 Cíl práce

Důvody pro usilování o studium zemědělských programů studenty ze středních škol zatím nebyly v České republice plně prozkoumány. Tato studie se snaží zhodnotit motivační faktory, které ovlivňují studenta při rozhodování o studiu zemědělských programů na Fakultě tropického zemědělství České zemědělské univerzity v Praze. Specifickým cílem bakalářské práce je prozkoumat rozdíly mezi studenty programů ZTS a ICARD, co se týče motivace ke studiu zemědělských programů na FTZ České zemědělské univerzity v Praze.

4 Metodika

4.1 Metodika literární rešerše

Metodika literární rešerše byla postavena především na analýze dostupných literárních zdrojů. Informace byly získávány z vědeckých článků vyhledaných pomocí databází Science Direct a Web of Science, jako druhotný zdroj hledání informace byl použit Google Scholar. V neposlední řadě byly použity stránky Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy ČR.

Vyhledávání vědeckých článků probíhalo pomocí následujících klíčových slov jak v češtině, tak i v angličtině: motivace (motivation), motivace ke studiu na VŠ (motivation to study at university), studentská motivace (student motivation), motivační faktory (motivational factors), zemědělské programy (agricultural study programs).

4.2 Metodika výzkumu

Výzkum byl proveden v České republice. Studie zahrnuje průzkumný a inferenční výzkum.

4.2.1 Kategorie dat

Primární údaje shromážděné pro tuto studii zahrnují sociálně-ekonomické a demografické charakteristiky studentů studujících zemědělské programy na FTZ ČZU. Studie též obsahuje údaje o motivačních faktorech, které jsou jak vnitřní: akademický úspěch, snadnost studia, atraktivita oborů a charakteristika zemědělských programů tak, jak jsou vnímány studenty, tak vnější: pracovní příležitosti po dokončení studia, stipendia/granty od vládních či nevládních organizací (Kim et al. 2007; Kim & Lo 2008).

4.2.2 Velikost a výběr vzorku

Pro výběr studentů studujících zemědělské programy na FTZ byla využita metoda pohodlného vzorkování (convenience sampling). Tato metoda výběru vzorku je označována jako metoda nepravděpodobností, zúčastnili se všichni respondenti, kteří

byli přístupní. Zároveň tato metoda určuje: čím větší počet odpovídajících studentů, tím větší šance nalézt statisticky signifikantní rozdíly mezi zkoumanými skupinami. Celkově bylo kontaktováno online dotazováním 191 respondentů, z nichž odpovědělo 77 (40 %) studentů, z nichž bylo 21 (27,27 %) z programů ICARD a 56 (72,73 %) z programů ZTS. Návratnost dotazníků tohoto výzkumu činilo 40,31 %. V porovnání s podobnými studii, které se zabývaly tématem motivace, například Kim et al. (2007) bylo 89,88 % nebo Kim & Lo (2008) 32,93 %.

4.2.3 Nástroj sběru dat

Nástroje pro sběr dat, které byly použity k provádění výzkumu, zahrnovaly strukturované dotazníky. Při provádění výzkumu studenti byli kontaktováni pomocí školních a osobních e-mailů, kde obdrželi elektronický dotazník vytvořený pomocí nástrojů Google.

Tabulka 4: Struktura dotazníku

Kategorie otázek	Počet otázek
Demografická údaje o respondentech Věk, pohlaví, země původu	7
Motivační faktory	23
Vnější faktory	8
Pracovní příležitosti Podíl zaměstnanosti absolventů, potenciál oboru, pracovní příležitosti	5
Stipendium/grantová podpora Stipendium od vlády ČR	3
Vnitřní faktory	15
Akademický úspěch Odbornost, další studium, altruismus příležitosti	5
Snadnost studia Srovnání s ostatními obory, výsledky u přijímacího řízení	3
Atraktivita oboru Atraktivita pracovních míst, vizualizace práce v oboru	3
Charakteristika oboru Výše mezd, doporučení oboru, propagace oboru	4

Dotazníky se skládaly ze dvou částí; první část byla navržena tak, aby sesbírala demografické charakteristiky studentů bakalářských oborů FTZ. Ve druhé části bylo použito 6 ukazatelů motivace, které obsahovaly 23 položek tak, aby identifikovaly motivaci studentů. Motivační položky byly vybrány na základě seznamu motivačních prohlášení navržených Kim et al. (2007) a Kim & Lo (2008) ve své studii o asijských studentech. Dotazník byl původně napsán v českém jazyce a následně přeložen do angličtiny, aby se zahraniční studenti mohli též podílet na vyplnění dotazníku.

4.2.4 Metoda datové analýzy

Odpovědi na šest ukazatelů motivace byly měřeny na 5 bodové Likertově stupnici, kde 1 = rozhodně nesouhlasím, 3 = nevím, 5 = rozhodně souhlasím.

Byl vypočten koeficient vnitřní konzistence spolehlivosti celkového měřítka (Cronbach alfa). Empiricky se to dá vyjádřit pomocí následujícího vzorce, použitého ve studii podle Mondal & Mondal (2017):

$$\alpha = \left(\frac{m}{m-1} \right) * (1 - ((\sum S_i^2) / S_t^2)) \quad (1)$$

Kde:

α = Cronbachova alfa, tj. koeficient vnitřní konzistence,

m = počet položek (dotaz/ výkaz) v dotazníku,

S_i = standartní odchylka i-te,

S_t = standartní odchylka součtů skóre.

Pro vyhodnocení hlavních faktorů bylo použito 23 motivačních bodů (tabulka 4), které měly vliv na studenty při studiu bakalářských programů na Fakultě tropického zemědělství České zemědělské univerzity v Praze. Pro vyhodnocení byla použita faktorová analýza hlavních komponent (Principal Component Factor Analysis PCFA) s rotací varimax (Goldberg et al. 2006).

Byl proveden test normality, který ověřuje, zda hodnoty výsledných faktorů odpovídají normálnímu rozdělení. Konkrétně byl použit Shapiro – Wilkův test normality, který se používá pro testování menšího počtů dat.

Následně byl použit test homogenity a oboustranný T-test ke zjištění, zda existuje významný rozdíl mezi studenty ZTS a ICARD. Test byl proveden v rámci šesti motivačních ukazatelů (kapitola 4.2.2) u kterých se předpokládá, že mají vliv na výběr bakalářského programu.

4.2.5 Nástroje pro analýzu dat

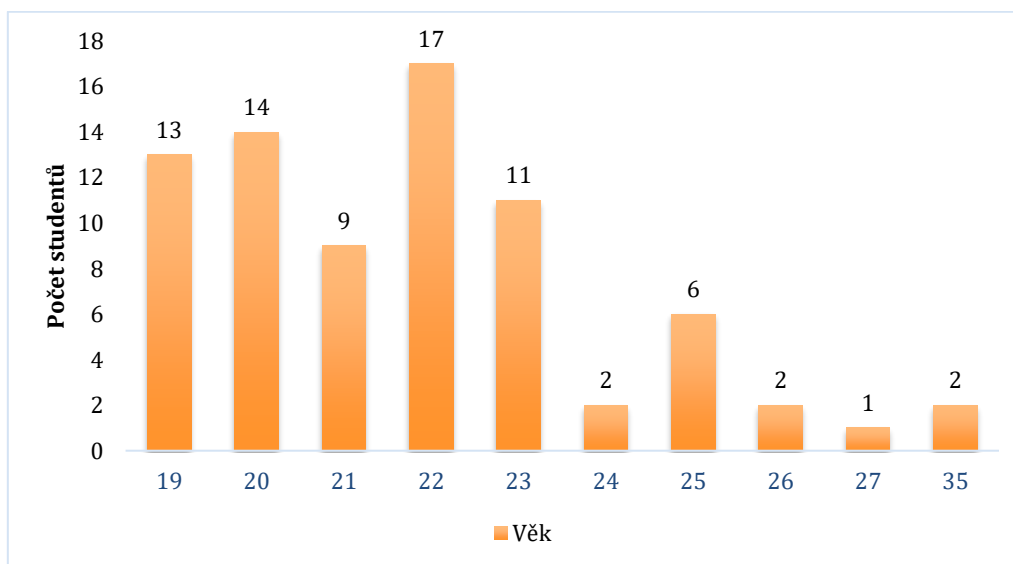
Statistický balíček pro sociology (SPSS) výrobce IBM, verze 25 byl použit k provedení inferenční statistiky a Microsoft Excel (MS Excel) byl využit k vizualizaci dat, například k vytvoření grafů, tabulek a diagramů.

5 Výsledky

V následující kapitole jsou rozebrány výsledky provedené analýzy dat. Odpovědi jsou umístěny v souladu se strukturou dotazníku. Nejprve jsou zmíněny demografické údaje respondentů, a dále jsou zmíněny odpovědi podle motivačních indikátorů. Porovnání mezi studijními programy ZTS a ICARD, bylo provedeno pomocí testu normality a T-testu.

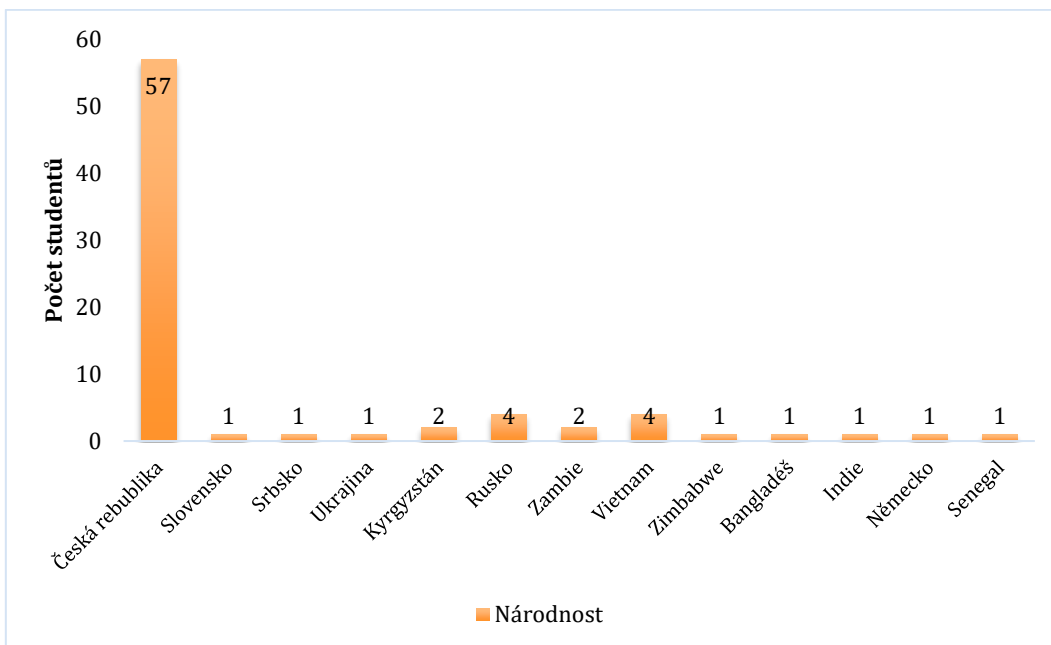
5.1 Charakteristika respondentů

První část výsledků popisuje demografické údaje respondentů. Celkový počet dotazovaných byl 77 studentů, z nichž 68 % byly ženy, 32 % muži. Jak je patrné z (grafu 3) věkový rozptyl studentů je 19–35 let, avšak nejvíce zastoupené věkové rozmezí je 19 až 23 let (modus 22 let).

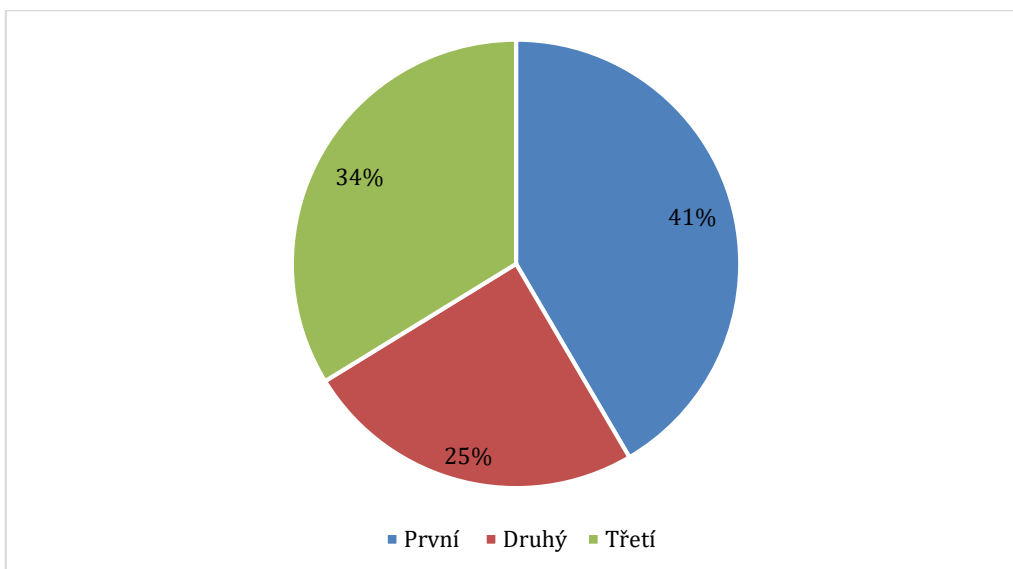
Graf 3: Zastoupení respondentů (N=77) podle věku

Co se týče národnosti respondentů, tak se dotazníkového šetření zúčastnili převážně čeští studenti. Dalšími zastoupenými národnostmi byli studenti z následujících zemí: Vietnam, Rusko, Zambie a Kyrgyzstán (graf 4).

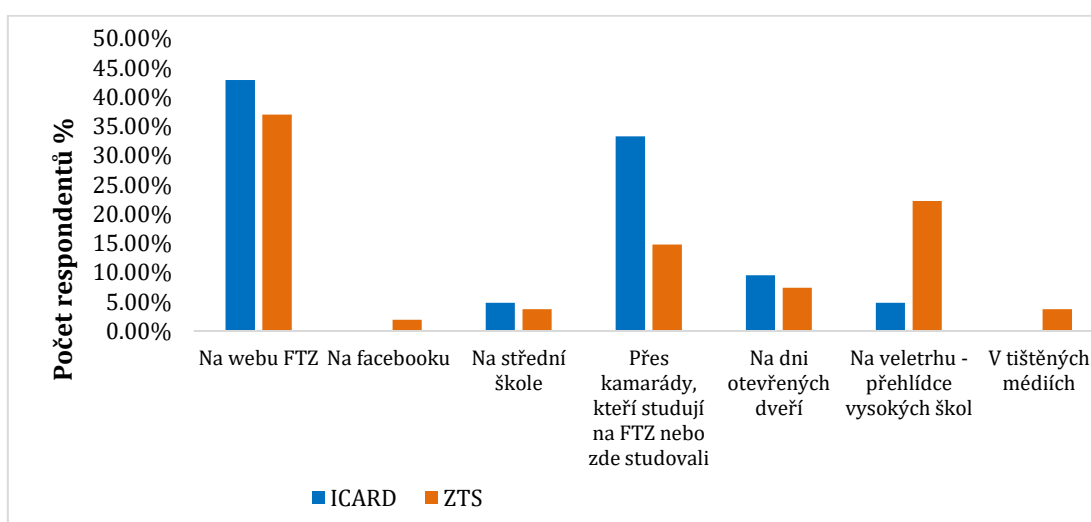
Graf 4: Počet respondentů (N=77) podle země původu

Dotazníkového šetření se zúčastnili studenti z prvního, druhého a třetího ročníku (graf 5).

Graf 5: Počet respondentů (N=77) podle ročníků studia

Na otázku *Jak jste dozvěděli o fakultě tropického zemědělství*. Respondenti obou studijních programů odpověděli podobným způsobem. Většina studentů se dozvědělo o fakultě na webových stránkách FTZ 42,90 % z programu ICARD, a 37 % ze ZTS. Dále studenti z ICARD (33,30 %) zjistili informaci přes kamarády, kteří na fakultě stále studují nebo zde studovali. Naopak studenti z programů ZTS (22,20 %) se dozvěděli o fakultě na veletrhu vysokých škol, oproti studentům z ICARD, kterých je pouze 4,80 %. Nejméně populárními způsoby byly možnosti: na Facebooku a v tištěných médiích, viz graf 6.

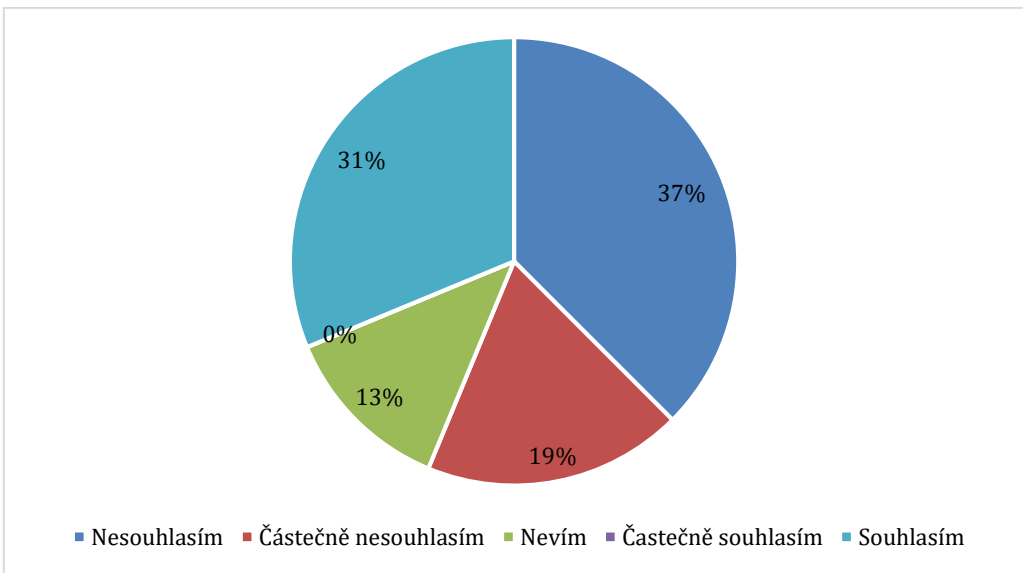

Graf 6: Jak se studenti dozvěděli o Fakultě tropického zemědělství

5.2 Motivační faktory studentů

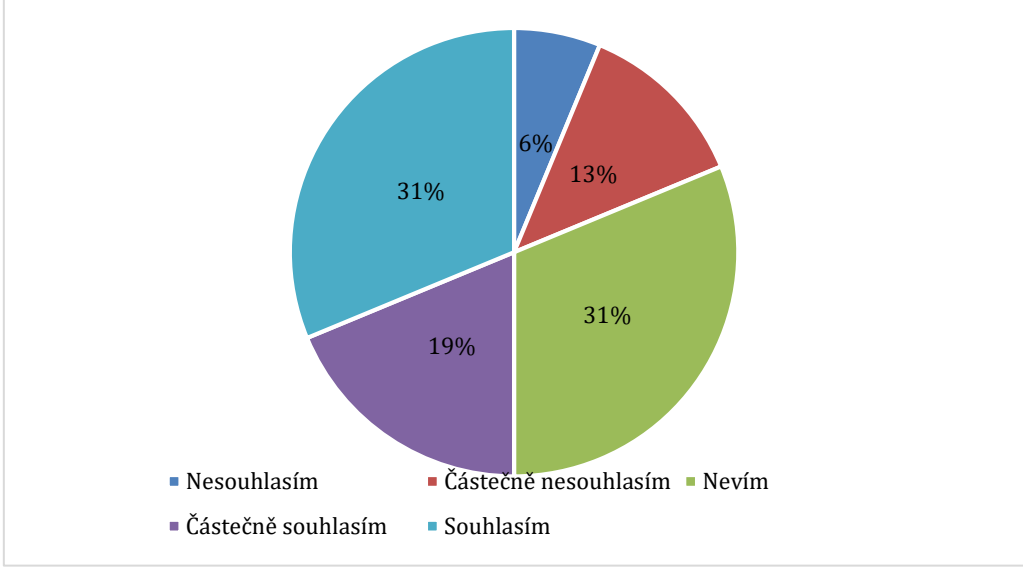
Na zde uvedené otázky: (1) Stipendium od vlády ČR mě přesvědčilo ke studiu zemědělství na ČZU; (2) Možnosti stipendia či grantu od vlády České republiky dává méně privilegovaným větší šanci pro studium zemědělských programů; (3) Stipendium od vlády ČR je přístupné všem studentům bez rozdílu) odpovídali pouze zahraniční studenti. V následujících grafech jsou uvedené odpovědi celkově 16 zahraničních respondentů, což odpovídá 20,8 % z celkového počtu respondentů. Zahraničních respondentů bylo 9 z programu ZTS, a 7 ICARD.

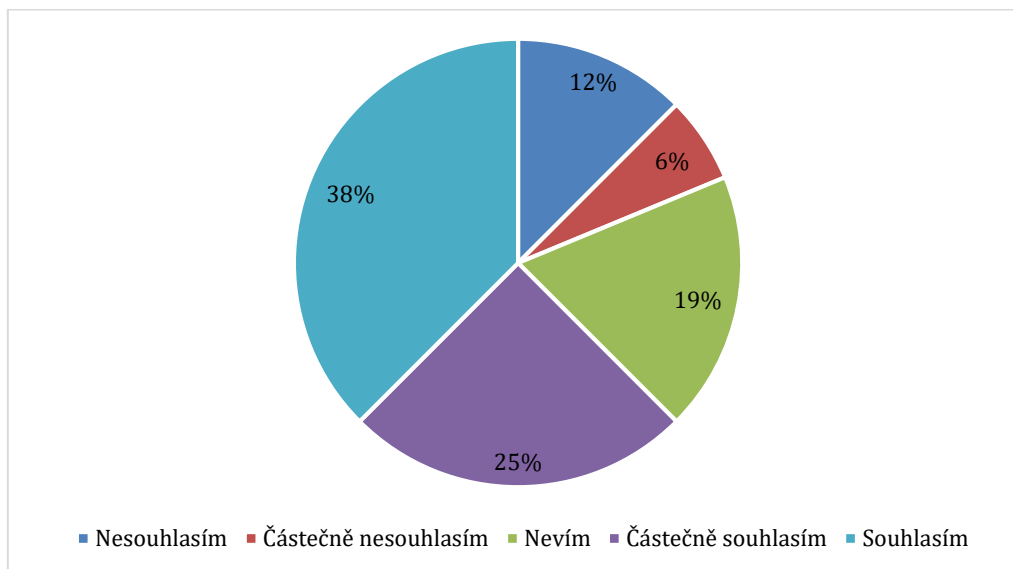
Graf 7: Stipendium od vlády ČR mě přesvědčilo ke studiu zemědělství na ČZU (N=16)

Na výše uvedenou otázku číslo (1) odpovědělo 16 respondentů ze zahraničí, z toho 6 respondentů nesouhlasilo s tím, že stipendium od ČR vlády je přesvědčilo ke studiu na FTZ, a naopak 5 z nich s tímto tvrzením souhlasilo.

Graf 8: Možnosti stipendia či grantu od vlády České republiky dává méně privilegovaným větší šanci pro studium zemědělských program (N=16)

Na otázku (2) odpověděli respondenti následovně: 5 respondentů určitě souhlasí, 3 částečně souhlasí a 5 respondentů neví, jestli stipendium od vlády ČR dává šanci studentům z rozvojových zemí studovat v České republice.

Graf 9: Stipendium od vlády ČR je přístupné všem studentům bez rozdílu (N=16)

Na otázku číslo 3, jestli je stipendium od vlády ČR přístupné všem studentům bez rozdílu, studenti, jak je patrné z grafu, s tímto tvrzením souhlasí: 6 z nich určitě souhlasí a 5 částečně souhlasí.

Ještě před provedením samotné faktorové analýzy byl pro ověření vnitřní konzistence nasbíraných dat vypočítán koeficient Cronbachovy alfy: $\alpha = 0.826$. Tato úroveň Cronbachovy alfy je pro účely našeho výzkumu více než dostatečná, neboť bezpečně překračuje standardní kritickou hodnotu 0.7, která je pro výzkum tohoto typu zpravidla stanovena (Nunnally 1978).

Následně byla provedena faktorová analýza. Z důvodu zjednodušení prostoru, vzhledem k tomu, že dotazník obsahuje velký počet otázek, faktorová analýza umožní snazší interpretaci dat. Na základě výstupů bylo nalezeno následujících šest faktorů: pracovní příležitosti, akademický úspěch, snadnost studia, pomoc ostatním, atraktivita oboru a předpoklady jednotlivců.

Šest faktorů bylo vybráno proto, že vlastní číslo matice komponentů přesahuje hodnotu jedna právě pro prvních šest faktorů, což je standardním kritériem pro zařazení faktorů do další analýzy. Těchto 6 faktorů vysvětluje přibližně 68 % rozptylu napříč výroky zařazenými do faktorové analýzy. Vlastní čísla faktorů a podíl vysvětleného rozptylu jsou k nahlédnutí v příloze 3.

První faktor **Pracovní příležitosti** byl pojmenován následujícím způsobem proto, že silně koreluje s výroky, které se týkají pracovních příležitostí. Nejvyšší korelační koeficienty můžeme pozorovat u následujících výroků (korelační koeficienty v závorkách): Pracovní místa v tomto oboru vypadají atraktivně (,809); Podle všeho práce v tomto oboru vypadá dobře (,805); Existuje celá řada pracovních příležitostí po úspěšném dokončení studia v tomto oboru (,885); Tento obor má rostoucí potenciál (,671).

Druhý faktor **Akademický úspěch**, silně koreluje s následujícími tvrzeními: Chtěl bych být teoretickým odborníkem v tomto oboru (,826); Chtěl bych být vynikající odborník v tomto oboru (,725); Chtěl bych studovat dále tomto oboru (,559).

Třetím nalezeným faktorem je **Snadnost studia**, kde největší korelační koeficienty můžeme pozorovat u výroků: Ve srovnání s ostatními obory je studium tohoto oboru snadné (,926); Ve srovnání s ostatními obory, je v tomto oboru snazší získat dobré známky (,940).

Čtvrtý faktor **Pomoc ostatním** je nejsilněji ovlivněn tvrzeními: Rád pomáhám ostatním (,756); Domnívám se, že tento obor je spíše praktický než teoretický (,605); Tento obor mi byl doporučen jinými lidmi (např. rodiče, přátelé nebo učitelé) (,598).

Pátý faktor **Atraktivita oborů** je reprezentován především výroky: Domnívám se, že úroveň mezd je v tomto oboru vysoká (,770); Scény nebo fotografie z oboru tropického zemědělství nebo rozvojové spolupráce ve filmech a v televizi vypadají atraktivně (,600).

Poslední šestý faktor **Schopnosti jednotlivců**, pozitivně koreluje s jedním tvrzením, a to Moje výsledky dosažené na přijímacích zkouškách mě kvalifikují ke studiu zvoleného oboru (,755) a negativně koreluje s výrokem Scény nebo fotografie z oboru tropického zemědělství nebo rozvojové spolupráce ve filmech a v televizi vypadají atraktivně (-496,).

Rotovaná faktorová matice, na základě, které byly faktory pojmenovány je uvedena v příloze 2. Nalezené faktory byly pojmenovány podle korelací s dotazníkovými otázkami. V existující literatuře, která se věnuje tématu této práce, byly identifikovány následující: vnitřní indikátory (akademický úspěch, snadnost studia, atraktivita oborů a charakteristika zemědělských programů) a vnější indikátory (pracovní příležitosti, stipendia/granty od vládních či nevládních organizací). Čtyři faktory z faktorové analýzy této práce se shodují s dříve nalezenými indikátory:

pracovní příležitosti, akademický úspěch, snadnost studia a atraktivita oboru. Zbylé dva motivační faktory: pomoc ostatním a schopnosti jednotlivců (vnitřní faktory) jsou novými zjištěními, která tato studie do naší oblasti zájmu vnáší.

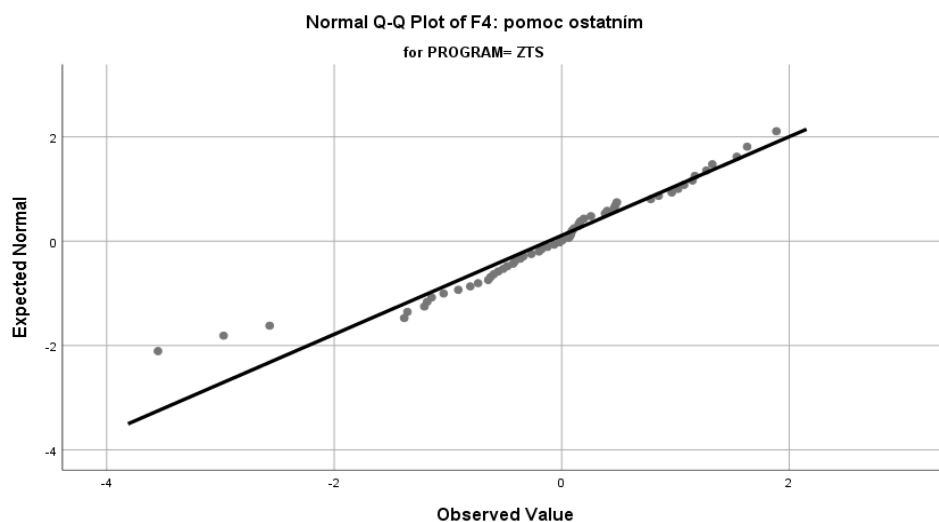
5.2.1 Porovnání motivačních faktorů mezi studijními programy ZTS a ICARD

Nejprve byl proveden *test normality* pro ověření, zda hodnoty výsledných faktorů pro jednotlivé studijní programy odpovídají normálnímu rozdělení. Byl použit Shapiro-Wilkův test normality, který byl navržen pro testování menších datových souborů odpovídajících velikosti dat setu této práce.

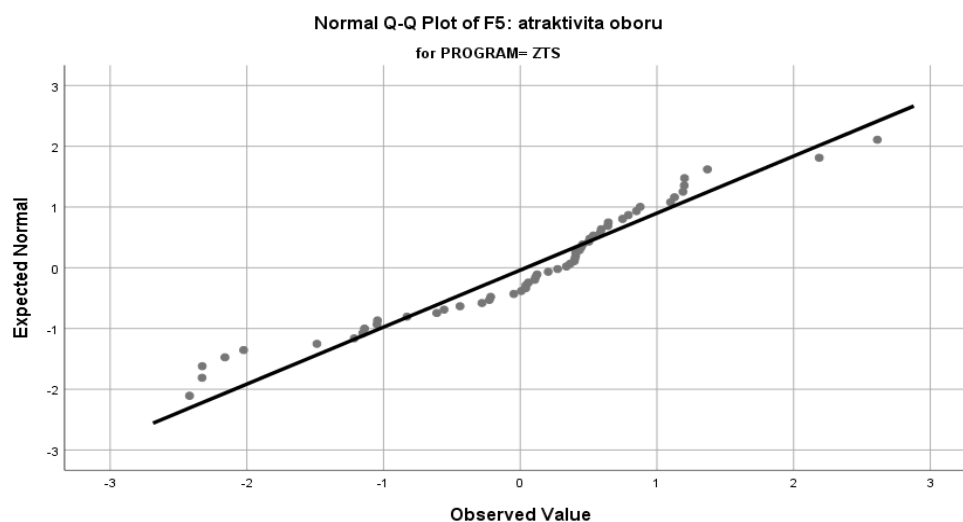
Tabulka 5: Výsledky testu normality u vybraných motivačních faktorů

Motivační faktory	Studijní programy	Statistika	Stupně volnosti	Hladina významnosti
F1: Pracovní příležitosti	ICARD	,933	21	,160
	ZTS	,969	56	,153
F2: Akademický úspěch	ICARD	,937	21	,194
	ZTS	,993	56	,984
F3: Snadnost studia	ICARD	,978	21	,897
	ZTS	,961	56	,070
F4: Pomoc ostatním	ICARD	,923	21	,098
	ZTS	,946	56	,014
F5: Atraktivita oborů	ICARD	,964	21	,607
	ZTS	,943	56	,010
F6: Schopností jednotlivců	ICARD	,944	21	,256
	ZTS	,975	56	,303

Nulová hypotéza normality nebyla zamítnuta pro následující faktory: F1, F2, F3 a F6, ale byla zamítnuta pro faktory F4 a F5, ovšem pouze pro studijní program ZTS (viz zvýrazněné řádky v tabulce 5). Při pohledu na Q-Q plot (grafy 10 a 11) vidíme, že podmínka normality je porušena kvůli třem odlehlým pozorováním. Abychom mohli provést T-test i pro čtvrtý a pátý faktor, bylo testování provedeno i ve variantě bez těchto odlehlých pozorování (výsledky pro ostatní faktory se touto restrikcí nijak nemění).

Graf 10: Zamítnutý motivační faktor pomoc ostatním pro studijní program ZTS

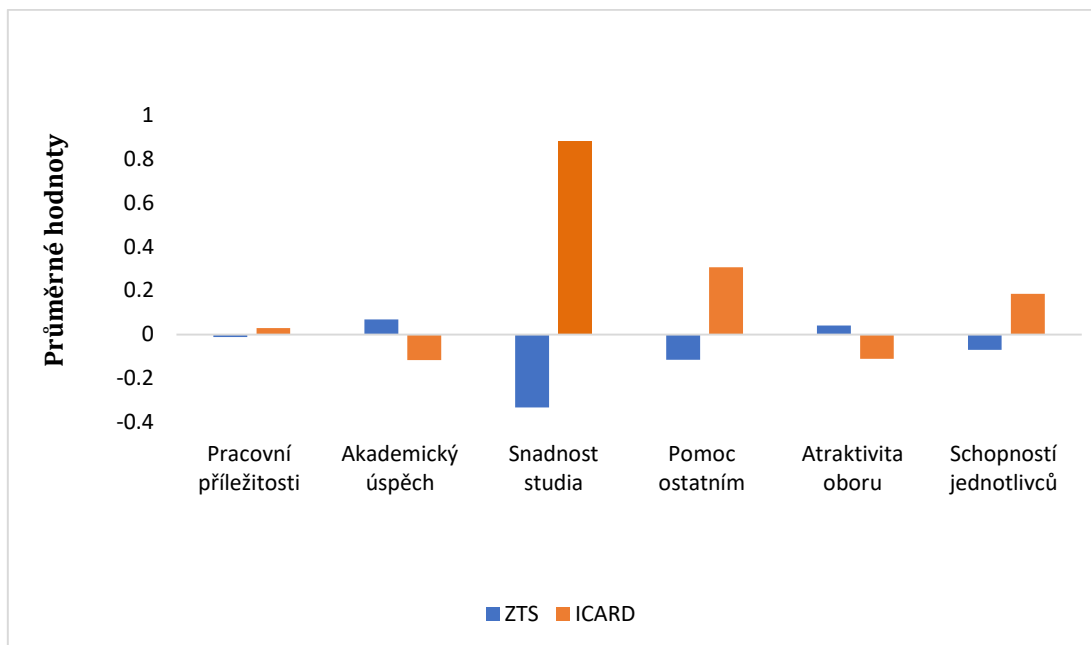

Graf 11: Zamítnutý motivační faktor atraktivita oboru pro studijní program ZTS

Dále byl proveden *test homogeneity*, který ověřuje, jestli faktory napříč oběma sledovanými skupinami mají shodný rozptyl. Pouze v případě třetího faktoru, Snadnost studia, byla hypotéza identického rozptylu zamítnuta. V případě třetího faktoru byla tedy použita varianta T-testu, která nepředpokládá shodný rozptyl.

Podle *oboustranného T-testu* vyšly následující závěry:

Průměrné hodnoty jednotlivých faktorů pro oba sledované programy jsou znázorněny na grafu číslo 9.

Graf 12: Porovnání průměrných hodnot faktorů pro studijní programy ICARD a ZTS

Mezi oběma bakalářskými programy nebyl nalezen statistický významný rozdíl pro faktory F1: Pracovní příležitosti, F2: Akademický úspěch, F5: Atraktivita oboru a F6: Schopnosti jedinců. Naopak pro motivační faktor F3: Snadnost studia, bylo zjištěno, že pro studenty programu ICARD nabývá faktor statisticky významně vyšších hodnot (rozdíly jsou zvýrazněné v tabulce 6). V případě čtvrtého faktoru, F4: Pomoc ostatním, znovu vykazují vyšší hodnoty studentů programu ICARD, ale je nutné poznamenat, že rozdíl mezi oběma obory je na hranici statistické významnosti, a navíc se dále snižuje po vyloučení odlehlých pozorování. V tabulce 6 je zobrazen test shodnosti průměru, pro každý motivační faktor v prvním řádku je verze T-testu, která předpokládá homogenitu, a ve druhém řádku není homogenita nepředpokládána.

Tabulka 6: Výsledky T-testu shodnosti průměru u vybraných motivačních faktorů

Motivační faktory	F-statistika	Hladina významností	T-statistika	Stupně volností	Hlv(oboustranný test)
F1: Pracovní příležitosti	0,823	0,367	0,159	75	0,874
			0,168	40,446	0,867
F2: Akademický úspěch	0,939	0,336	-0,995	75	0,323
			-0,890	29,692	0,380
F3: Snadnost studia	6,239	0,015	5,612	75	0,000
			6,728	54,365	0,000
F4: Pomoc ostatním	0,621	0,433	1,669	75	0,099
			1,920	49,075	0,061
F5: Atraktivita oboru	1,187	0,279	-0,592	75	0,555
			-0,670	47,155	0,506
F6: Schopností Jednotlivců	0,709	0,403	0,995	75	0,323
			0,946	32,821	0,351

6 Diskuze

V práci byly splněny následující cíle: zkoumání motivačních faktorů, které vedou studenty k výběru Fakulty tropického zemědělství, druhotným cílem pak bylo porovnání studijních programů ZTS a ICARD a nalezení rozdílů mezi nimi. Na základě vytyčených cílů bylo zjištěno šest motivačních faktorů, přičemž se čtyři z nich shodují s literaturou použitou v literární rešerši, konkrétně Kim et al. (2007). Čtyři faktory z faktorové analýzy této práce se shodují s již dříve nalezenými indikátory: pracovní příležitosti, akademický úspěch, snadnost studia a atraktivita oboru. Zároveň ve studii byly nalezeny nové vnitřní motivační faktory: pomoc ostatním a schopnosti jednotlivců, které tak byly pojmenovány z důvodu korelace s dotazníkovými otázkami. Dále byl splněn druhý cíl práce, tedy porovnání a nalezení rozdílů mezi studijními programy. Bylo zjištěno, že studenty srovnávaných programů odlišuje hodnocení jednoho motivačního faktoru, kterým je snadnost studia. Studenti programu ZTS považují studium za snazší než studenti programu ICARD. A to z důvodu, že je program ZTS zastoupen převážně českými studenty, pro které je studium v mateřském jazyce jednodušší. Je zde shoda se studií Rahayu (2016), v níž studenti ženského pohlaví volili snadnost studia jako jeden z hlavních motivačních indikátorů pro studium managementu cestovního ruchu. Při dotazování se také projeví výraznými rozdíly mezi počty zahraničních a českých respondenty, přičemž čeští byli ochotni odpovídat více než zahraniční respondenti. Tento rozdíl opět může být dán faktorem mateřského prostředí. Například ve studii provedené v Kambodži autorem Rany et al. (2013) bylo zjištěno, že demografický faktor hraje důležitou roli v aktivitě studenta a jeho akademickém úspěchu. Podobné shody byly nalezeny v dalších studiích (Polyrazli et al. 2002; Swami et al. 2009), kdy se zahraniční studenti s dobrou znalostí angličtiny ochotněji zapojovali do sociálních vztahů a zaznamenávali větší úspěch při kulturním přizpůsobování prostředí amerických univerzit.

Na základě nastudované literatury doposud nebyly zkoumány motivační faktory zemědělských studijních programů v České republice. Ovšem existuje dostatečné množství odborné literatury, která se zabývá zkoumáním motivačních faktorů u vysokoškolských studentů. Konkrétní příklady porovnání studií a tohoto výzkumu jsou uvedeny v následujícím textu.

Například ve studii Law & Yuen (2012), studentů z Hongkongu bylo uvedeno, že jedním z hlavních motivačních faktorů při výběru vysoké školy je faktor nazvaný „vliv rodičů“, oproti tomu je možno říci, že studenti FTZ se při výběru studijního oboru rozhodovali především samostatně či na základě doporučení dalších studentů. To bylo zjištěno i ve výzkumu provedeném v Nigerii Onu & Ikehi (2013), v němž se také potvrdilo, že tento faktor nemá žádný vliv na výběr školy či směru budoucí kariéry.

Oproti tomu výsledky výzkumu Dastjerdi et al. (2012) ukazují, že studenti lékařství a stomatologie v Íránu byli motivováni šesti motivačními faktory: sociální a profesní status, zdravotní péče, doporučení od jiných lidí, osobní zájem a povaha povolání, pracovní zkušenosti a osobní život. Podobné motivační faktory byly nalezeny i u studentů FTZ, jichž většina odpověděla, že zvolila FTZ na základě doporučení kamarádů či známých, kteří zde již studovali. Při porovnávání studijních programů v této studii byly nalezeny motivační faktory, které se u obou programů shodují. Jsou jimi pracovní příležitosti a atraktivita oboru. Zde studenti odpověděli, že považují oba studijní programy ZTS a ICARD za prestižní a chtějí v této oblasti najít uplatnění.

Podobná shoda byla nalezena ve studii Brooks et al. (2014), kde zjistili, že záruka zaměstnání a úroveň příjmů jsou hlavními důvody pro americké studenty bakalářského studia k výběru studijního programu. K podobným výsledkům docházíme také v tomto výzkumu. Zde se nám potvrzuje, že studenti očekávají dobré možnosti uplatnění a potenciální karierní růst. Obdobný závěr obsahuje také studie Mohommand & Alsaleh (2013), tedy že studenti turismu za hlavní motivační faktory při výběru daného studijního programu považují sociální status a pracovní příležitosti.

7 Závěr

Studenti se při ukončení středoškolského studia potýkají s řadou problémů. Jeden z nich může představovat výběr vysoké školy. V současné době má Česká republika poměrně rozmanitou nabídku studijních programů. Jednou z možností jsou zemědělské studijní programy. Na základě předem určených cílů, kterými bylo zjištění motivačních faktorů, které vedou studenty k nástupu na Fakultu tropického zemědělství a také porovnání mezi studijními programy ZTS a ICARD, vznikly následující závěry. Již bylo prokázáno, že studenti jsou ovlivňováni určitými motivačními faktory, kterými jsou příležitosti, akademický úspěch, snadnost studia a atraktivita oboru. Další dva motivační faktory, tj. pomoc ostatním a schopnosti jednotlivců (vnitřní faktory), jsou novými zjištěními, která tato studie do naší oblasti zájmu vnáší.

V práci byl nalezen signifikantní rozdíl mezi studijními programy ZTS a ICARD, a to u motivačního faktoru „snadnost studia“, kde se odpovědi významně lišily. U studentů programu ICARD nabývá tento faktor statisticky významně vyšších hodnot.

Jinými slovy, studenti programu ZTS považují studium za výrazně snadnější než studenti ICARD. A to z důvodu, že je program ZTS zastoupen převážně českými studenty, pro které je studium v mateřském jazyce jednodušší. Dále byly nalezeny velké rozdíly v počtu českých a zahraničních respondentů, přičemž 61 studentů pocházelo z ČR a 16 studentů z jiných zemí.

Vliv čtvrtého faktoru by mohl poskytnout podklady pro další výzkumy mezi českými a zahraničními studenty tohoto programu. Dále bylo zjištěno, že náročnost studia odpovídá schopnosti studentů. Z dotázaných by 56 % chtělo dále pokračovat v navazujícím magisterském studiu. Výsledky této práce mohou být přínosné pro zlepšování struktury studijních programů na FTZ.

8 Reference

Knihy:

- Nakonečný M. 2004. Motivace lidského chování. Academia, Praha.
- Nunnally JC. 1978. Psychometric theory. NY: McGraw-Hill, New York.
- Plháková A. 2008. Motivace. Učebnice obecné psychologie. Academia, Praha.
- Provazník V, Komárková R. 2004. Motivace pracovního jednání. Oeconomica, Praha.
- Sigmund M, Kvintová J, Šafář M. 2014. Vybrané kapitoly z manažerské psychologie. Univerzita Palackého, Olomouc.
- Výrost J. 2008. Sociální psychologie. Grada Publishing as, Praha.
- Zimmerman BJ. 2000. Attaining self-regulation: A social cognitive perspective. In Handbook of self-regulation. CA: Academic Press, San Diego.

Seznam literárních zdrojů:

- Ataşa U. 2006. Clarence: basic concepts and practices in guidance and counselling. Fortune and Temperance Publishing **18**:3–4.
- Bargh JA, Gollwitzer PM, Lee-Chai A, Barndollar K, Trötschel R. 2001. The automated will: Nonconscious activation and pursuit of behavioural goals. Journal of Personality and Social Psychology **81**:1014–1027.
- Brooks N, Korzaan M, Ceccucci W. 2014. A Preliminary Comparison of Student and Professional Motivations for Choosing Information Systems. Information Systems Education Journal **12**:49–55.
- Crossley ML, Mubarik A. 2002. A comparative investigation of dental and medical student's motivation towards career choice. British Dental Journal **193**:471–473.
- Dastjerdi M, Mahdian M, Dastjerdi E, Namdar M. 2012. Study Motives and career choices of Iranian medical and dental students. ActaMedicaIranica **50**:417–424.

- Dev PC. 1997. Intrinsic motivation and academic achievement: What do their relationship IMPLY for the classroom teacher? *Remedial and Special Education* **18**:12–19.
- Eboh EC. 2009. *Social and Economic Research Principles and Methods*. Enugu, Nigeria: African Institute for Applied Economics **3**:26–31.
- Ferguson MJ, Bargh JA. 2004. Liking is for doing: The effects of goal pursuit on automatic evaluation. *Journal of Personality and Social Psychology* **87**:557–572.
- Fries S, Dietz F, Schmid S. 2008. Motivational interference in Learning: The impact of Leisure alternatives on subsequent self-regulation. *Contemporary Education – al Psychology* **33**:119–133.
- Gallagher J, Clarke W, Wilson N. 2008. Understanding the Motivation: A qualitative study of dental students' choice of professional career. *European Journal of Dental Education* **12**:89–98.
- Goldberg LR, Velicer WF. 2006. Principles of exploratory factor analysis: Differentiating normal and abnormal personality. *Oregon Research Institute* **2**:209–337.
- Grund A. 2013. Profiles in Motivational study – leisure Conflicts Quality and quantity matter of motivation. *Learning and Individual Differences* **26**:201–211.
- Henderson-King D, Smith MN. 2006. Meanings of education for University students: Academic motivation and personal values as predictors in Social. *Psychology of Education* **9**:95–22.
- Hornungová J, Milichovský F. 2018. Agricultural Sector Performance Evaluation in Terms of Financial Indicators: A Comparison of Czech Republic, Slovakia and Western Balkan States. *Acta Universitatis Agriculturae Et Silviculture Mendelian Brunensis* **66**:497–507.
- Kim L, Lo. 2008. Perceptions of hospitality and tourism students towards study motivations and preferences: A study of Hong Kong students. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education* **7**:45–58.

- Kim S, Guo Y, Wang K, Agrusa J. 2007. Study The study motivations and preferences of students' groups from Asian nations majoring in hospitality and tourism management programmes. *Tourism Management* **28**:140–151.
- Kong QP, Wong NY, Lam CC. 2003. Student Engagement in Mathematics: Development and Validation of Instrument of Construct in Mathematics Education. *Research Journal* **15**:4–12.
- Law P, Yuen D. 2012. A multilevel study of students' motivations of studying Accounting: Implications for Allmäna. *Education and Training* **54**:50–64.
- Lepper MR. 1988. Motivational Considerations in the Study of Instruction. *Cognition and Instruction* **5**:289–309.
- Leven TE. 2007. Factors Influencing Postsecondary Education Enrollment Behaviors of Urban Agricultural Education Students. *Journal of Career and Social Education* **15**:31–49.
- Likeschová D, Ticha A. 2013. Multicultural Education, Creativity and Invasion at Universities in the Czech Republic. *Strain-Social and Behavioural Sciences* **93**:349–355.
- Markman AB, Brendl CM. 2000. The influence of goals on value and choice. In *Psychology of Learning and Motivation: Advances in Research and Theory* **39**:97–128.
- Mitchell LK, Krumboltz JD. 1990. Social Learning Approach to Career Decision Making; Career choice and development. *Apply Theories Contemporary Practice* **77**:115–124.
- Mohammad BA, Alsaleh HT. 2013. Motivation of students to study tourism hospitality programs. *International Journal of Asian social science* **7**:1637–1647.
- Mondal H, Mondal S. 2017. Calculation of Cronbach's alpha in spreadsheet: An alternative to costly statistics software. *J Sci Soc* **44**:117–118.
- Okoh E. 2008. Effect of Edo State Agricultural Development Program on the improvement of Rural Farmers. *University of Nigeria* **56**:22–36.

- Onu FN, Ikehi ME. 2013. Factors influencing students' choice to study agricultural science in South-South Nigeria. *Journal of Agriculture and Biodiversity Research* **4**:80–86.
- Poyrazli S, McPherson R, Arbona C, Pisecco S, Nora A. 2002. Relation between assertiveness, academic self-efficacy, and psychosocial adjustment among international graduate students. *Journal of College Student Development* **43**:632–642.
- Rahayu S. 2016. Motivation of students in hospitality and tourism management programs. *International Annual Symposium on Management*.
- Rany SR, Souriyavongsa T, Zain AN, Jamil H, Wu X, Sovath, S. 2013. Conceptualizing Institutional Policies for Students' Academic Success in Cambodian Universities: What Matters for Policy. *Asian Social Science* **9**:17–25.
- Ryan RM, Deci EL. 2000. Intrinsic and extrinsic motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology* **25**:54–67.
- Ryan RM, Koestner R, Deci EL. 1991. Ego-involved persistence – When free-choice behaviour is not intrinsically motivated. *Motivation and Emotion* **15**:185–205.
- Scherer AK. 2016. High school students' motivations and views of agriculture and agricultural careers upon completion of a precollege program. *Career Technical Education Research Journal* **32**:79–98.
- Schunk DH, Pintrich PR, Meece JL. 2008. Motivation in education. *University of North Carolina* **6**:629–632
- Stathakis D, V Tselios, Faraslis I. 2015. Urbanization in European regions based on night lights. *Remote Sensing Applications: Society and Environment* **2**:34–36.
- Swami V, Arteché A, Chamorro T, Furham A. 2009. Sociocultural adjustment among sojourning Malaysian students in Britain: A replication and path analytic extension. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology* **690**:230–246.
- Tajalli FB, Zandi Z. 2010. Between Creativity comparison who studied when student's life skills courses and Those Who did not. *Strain – Social and Behavioural Sciences* **5**:1390–1395.

Tillery MT, Fishbach A. 2014. How to Measure Motivation: A Guide for the Experimental Social Psychologist Social and Personality. *Psychology Compass* **8**:328–341.

Vigild M, Schwarz E. 2001. Characteristics and motivation of Danish study dental students in a Longitudinal perspective. *European Journal of Dental Education* **5**:127–133.

Wong R, Fiedler A, Liu C. 2007. Exploring the motivation of students in Choosing Information Systems and Their Major. *Issues in Information Systems* **8**:198–203.

Seznam internetových zdrojů:

Agricultural University Plovdiv. 2019. Bachelor's programs. Available from <https://www.au-plovdiv.bg/en/> (accessed April 2019).

Česká zemědělská univerzita. 2018. Studijní programy. Available from <https://www.czu.cz/cs/r-7213-studium/r-7255-studijni-obory> (accessed April 2019).

Česko v datech. 2016. Vysoké školy v Česku. Available from <http://www.ceskovdatech.cz/clanek/34-vysoke-skoly-v-cesku-cesta-do-hlubin-studakovych-dat/#article-content> (accessed April 2019).

Český statistický úřad. 2013. Zastoupení profesních tříd v krajích ČR. Available from http://www.nuv.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/Krajsky_web/CR/CR_zakladni_ukazat_ele14.pdf (accessed April 2019).

EUROSTAT. 2016. Tertiary education statistics. Available from https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tertiary_education_statistics&fbclid=IwAR28umt7ZbH1EI4P7jgizNm58oGZIIKM3kFTPzO3ECGLrkcmFunk1O7I7EQ (accessed April 2019).

Fakulta roku. 2016. Veterinářství, zemědělství a lesnictví. Praha. Available from <http://www.fakultaroku.cz/zebricky/2016/> (accessed April 2019).

Fakulta tropického zemědělství. 2018. Aktuality – projekty. Available from <https://www.ftz.czu.cz/en/r-8667-aktuality-projekty> (accessed April 2019).

- Fakulta tropického zemědělství. 2018. Co vám můžeme na fakultě nabídnout. Available from <https://www.ftz.czu.cz/cs/r-6857-studium/r-6868-studium-na-ftz#i-68722b092586cf1d41e07bb366c760c6> (accessed April 2019).
- Fakulta tropického zemědělství. 2018. International Cooperation in Agriculture and Rural Development. Available from <https://www.ftz.czu.cz/cs/r-6857-studium/r-7955-studijni-programy/r-7963-programy-bakalarskeho-studia/r-7966-international-cooperation-in-agriculture-and-rural-development> (accessed April 2019).
- Fakulta tropického zemědělství. 2018. Představení fakulty. Available from <https://www.ftz.czu.cz/cs/r-6855-o-fakulte> (accessed April 2019).
- Fakulta tropického zemědělství. 2018. Výroční zpráva. Available from <file:///Users/anastasia.b/Downloads/vz-ftz-2018.pdf> (accessed April 2019).
- Fakulta tropického zemědělství. 2018. Zemědělství tropů a subtropů. Available from <https://www.ftz.czu.cz/cs/r-6857-studium/r-7955-studijni-programy/r-14258-obory-do-roku-2018/r-7963-programy-bakalarskeho-studia/r-7964-zemedelstvi-tropu-a-subtropu> (accessed April 2019).
- Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. 2018. Informace o studijních oborech. Available from <http://www.zf.jcu.cz/studium/informace-pro-zajemce-o-studium/informace-pro-zajemce-o-studium/informace-o-studijnich-oborech> (accessed April 2019).
- Mendelova univerzita v Brně. 2018. Agronomická fakulta. 2018. Available from <http://af.mendelu.cz/25639-prehled-studijnich-oboru> (accessed April 2019).
- Mendelova univerzita v Brně. 2018. Nabídka studia. Available from <https://www.ldf.mendelu.cz/26562-nabidka-studia> (accessed April 2019).
- MŠMT. 2017. Absolventi studijních programů. Available from https://dsia.msmt.cz/vystupy/vu_vs_f4.html (accessed April 2019).
- MŠMT. 2018. Akreditované studijní programy vysokých škol. Praha. Available from <https://aspvs.isacc.msmt.cz/> (accessed April 2019).

- MŠMT. 2018. Data o studentech. Available from <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/data-o-studentech-poprve-zapsanych-a-absolventech-vysokych> (accessed April 2019).
- MŠMT. 2018. Přehled nezaměstnanosti čerstvých absolventů. Available from <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009> (accessed April 2019).
- MŠMT. 2018. Vysokoškolské studenti – podle formy a typu studijního programu. Available from https://dsia.msmt.cz//vystupy/vu_vs_f2.html (accessed April 2019).
- Národní ústav pro vzdělávání. 2014. Absolventi středních škol a trh práce. Odvětví: Zemědělství. Praha. Available from file:///Users/anastasia.b/Desktop/F_9.0.120_Absolventi_strednich_skol_a_trh_prace_odvetvi_ZEMEDELSTVI.pdf (accessed April 2019).
- Národní ústav pro vzdělávání. 2017. Podíly zaměstnaných podle odvětví ve státech EU. Praha. Available from <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-04/Podily-zamestnanych-podle-odvetvi-ve-statech-EU/34?Oblast=1&o=126&z1=-999&z2=-999&z3=-999&z4=-999&paramName=o> (accessed April 2019).
- Národní ústav pro vzdělávání. 2017. Uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce. Praha. Available from <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-150&Stranka=9-0-150> (accessed April 2019).
- OECD. 2016. Population with tertiary education. Available from <https://data.oecd.org/eduatt/population-with-tertiary-education.htm> (accessed April 2019).
- Ostravská univerzita. 2018. Nabízené studijní obory. Available from <http://www.osu.cz/vyber-si-studijni-obor/?filtr=a&znazvu=ekologie&jaz=ALL> (accessed April 2019).
- Půbalová B. 2017. Počet studentů vysokých škol klesá. Available from <http://www.statistikaamy.cz/2017/10/pocet-studentu-vysokych-skol-klesa-o-ktere-obory-je-nejvetsi-zajem/> (accessed April 2019).

- SCIO. 2012. Motivace, priority a kvalita uchazečů o VŠ studium. Available from https://www.scio.cz/download/analyzy/souhrn_poznatku_Vektor_uchazeci.pdf (accessed April 2019).
- The world university ranking. 2019. Agriculture & Forestry. Available from https://www.timeshighereducation.com/student/what-to-study/agriculture-forestry?sort_by=field_institution_member_level_value&sort_order=DESC&page=4%C2%A8 (accessed April 2019).
- Univerzita Karlova. 2018. Bakalářské studijní programy. Available from <https://www.natur.cuni.cz/fakulta/uchazeci/bakalarske-studium/studijni-programy> (accessed April 2019).
- Univerzita palackého v Olomouci. 2018. Katalog studijních oborů. Available from <https://obory.upol.cz> (accessed April 2019).
- Ústav zemědělské ekonomiky a informací. 2010. Zaměstnanost v zemědělství ve vztahu k rozvoji venkova. Praha. Available from https://www.uzei.cz/data/usr_001_cz_soubory/vr_doucha_rater.pdf (accessed April 2019).
- Wageningen university. 2019. Bachelor's study programmes. Available from <https://www.wur.nl/en/Education-Programmes/Bachelor.htm> (accessed April 2019).
- World Bank. 2016. Education Statistics - All Indicators. Available from https://databank.worldbank.org/Data/indicator/SE.TER.ENRR?id=c755d342&report_name=EdStats_Indicators_Report&populartype=series (accessed April 2019).
- World Bank. 2016. Education Statistics – Czech Republic. Available from <http://datatopics.worldbank.org/education/country/czech-republic> (accessed April 2019).
- World Bank. 2018. Employment in agriculture. Available from <https://data.worldbank.org/indicator/SL.AGR.EMPL.ZS?view=map> (accessed April 2019).
- ZMVŠ. 2019. Studium. Available from <http://www.zmvs-prigo.cz/studium/> (accessed April 2019).

Seznam příloh

Příloha 1 Dotazník	I
Příloha 2 Rotovaná faktorova matice	V
Příloha 3 Celkový vysvětlený rozptyl vlastního čísla	VIII

Přílohy

Příloha 1 Dotazník

Tento dotazník byl navržen se záměrem provedení výzkumu pro vědeckou práci. Hlavním cílem je určení motivačních faktorů, které ovlivňují zájem studentů bakalářských studijních programů na Fakultě tropického zemědělství (FTZ) České zemědělské univerzity v Praze (ČZU). Veškeré informace budou použity pouze pro akademické účely a všichni respondenti zůstanou anonymní. Poskytnuté informace budou použity k důkladné empirické analýze a navržení doporučení pro podporu a zvýšení zájmu o bakalářské studijní programy na FTZ. Vyplnění dotazníku bude trvat do třiceti minut a žádáme, abyste odpověděli upřímně a podle skutečnosti, tím nejlepším možným způsobem.

Děkuji za spolupráci.

Anastasiia Bogaichuk

Studentka programu TURTS, FTZ

Osobní údaje RESPONDENTŮ

1. Pohlaví [1] Muž [0] Žena
2. Věk respondenta:
3. Ze které země pocházíte?
4. Jaký ročník bakalářského studijního programu studujete?
[1] První ročník [2] Druhý ročník [3] Třetí ročník
5. Jaký druh zemědělského programu studujete?
[1] ICARD [2] ZTS

6. Vyhovuje Vám studium v daném jazyce?
a. ICARD Angličtina
b. ZTS Čeština

[1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

7. Jaký typ střední školy máte vystudovaný?

Motivační faktory ke studiu na FTZ

A. VNITŘNÍ FAKTORY

Pracovní příležitosti

8. Podíl zaměstnanosti absolventů po dokončení studia je v zemi mého původu vysoký. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím
9. Tento obor má rostoucí potenciál. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím
10. Existuje celá řada pracovních příležitostí po úspěšném dokončení studia v tomto oboru. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím
11. Ve srovnání s jinými obory, tento obor poskytuje více příležitostí k povýšení. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím
12. Tento obor odpovídá mým schopnostem. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

Stipendium/grantová podpora (pouze pro zahraniční studenty).

13. Stipendium od vlády ČR mě přesvědčilo ke studiu na FTZ ČZU. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím
14. Možnosti stipendia či grantu od vlády České republiky dává méně privilegovaným větší šanci pro studium zemědělských programů. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

15. Stipendium od vlády ČR je přístupné všem studentům bez rozdílu. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

B. VNITŘNÍ FAKTORY

Akademický úspěch

16. Chtěl bych být vynikajícím odborníkem v tomto oboru. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

17. Chtěl bych být teoretickým odborníkem v tomto oboru. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

18. Chtěl bych studovat dále v tomto oboru. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

19. Mám větší zájem v tomto oboru ve srovnání s ostatními studenty. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

20. Rád pomáhám ostatním. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

Snadnost studia

21. Ve srovnání s ostatními obory je studium tohoto oboru snadné. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

22. Ve srovnání s ostatními obory je v tomto oboru snazší získat dobré známky. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

23. Moje výsledky dosažené na přijímacích zkouškách mě kvalifikují ke studiu zvoleného oboru. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

Atraktivita oboru

24. Pracovní místa v tomto oboru vypadají atraktivně. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

25. Podle všeho práce v tomto oboru vypadá dobře. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

26. Scény nebo fotografie z oboru tropického zemědělství rozvojové spolupráce ve filmech/televizi vypadají atraktivně. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

Charakteristiky oboru

27. Domnívám se, že úroveň mezd je v tomto oboru vysoká. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

28. Domnívám se, že tento obor je spíše praktický než teoretický. [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím/ [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

29. Tento obor mi byl doporučen jinými lidmi (např. rodiče, přátelé nebo učitelé). [1] Nesouhlasím [2] Částečně nesouhlasím [3] Nevím [4] Částečně souhlasím [5] Určitě souhlasím

30. Jak jste se dozvěděli o Fakultě tropického zemědělství?

a. Na webu FTZ

b. Na Facebooku

c. Na Instagramu

d. Přes kamarády, kteří studují na FTZ nebo zde studovali

e. Na Dni otevřených dveří

f. Na střední škole

g. Na veletrhu – přehlídce vysokých škol

h. V tištěných médiích

i. Jiná možnost – uveďte jaká.

Příloha 2 Rotovaná faktorová matice

Názvy faktorů	F1: Pracovní příležitosti	F2: Akademický Úspěch	F3: Snadnost studia	F4: Pomoc ostatním	F5: Atraktivita oboru	F6: Schopností jednotlivců
Podíl zaměstnaností po dokončení studia je vysoký	,402	,045	,244	-,034	,573	,136
Tento obor má rostoucí potenciál	,671	,229	-,010	,157	,219	-,174
Existuje celá řada příležitostí po úspěšném dokončení studia v tomto oboru	,885	,091	,011	-,075	,130	,040
Ve srovnání s jinými obory tento obor poskytuje více příležitostí k povýšení	,617	,033	-,134	,342	,206	,152
Tento obor odpovídá mým schopnostem	,355	,194	-,061	,135	,285	-,159
Chtěl bych být vynikající odborník v tomto oboru	,442	,725	-,062	,216	,104	,000
Chtěl bych být teoretickým odborníkem v tomto oboru	,116	,826	,093	-,129	,170	,129
Chtěl bych studovat dále v tomto oboru	,625	,559	,015	,174	-,018	-,201
Mám větší zájem v tomto	,546	,434	,076	,235	,065	-,194

oboru ve srovnání s ostatními studenty						
Rád pomáhám ostatním	,139	-,002	-,060	,756	,220	-,101
Ve srovnání s ostatními obory je studium tohoto oboru snadné	,052	,018	,926	,034	-,076	-,050
Ve srovnání s ostatními obory je v tomto oboru snazší získat dobré známky	-,024	,034	,940	,017	,037	-,050
Moje výsledky dosažené na přijímacích zkouškách mě kvalifikují ke studiu zvoleného oboru	,017	,057	-,132	,097	,149	,755
Pracovní místa v tomto oboru vypadají atraktivně	,809	,118	,044	-,071	,118	,081
Podle všeho práce v tomto oboru vypadá dobře	,805	,186	,045	,111	,136	-,055
Scény nebo fotografie z oboru tropického zemědělství nebo rozvojové spolupráce ve filmech a v televizi vypadají	,088	,337	-,162	,069	,600	-,496

atraktivně						
Domnívám se, že úroveň mezd je v tomto oboru vysoká	,173	,081	-,090	,154	,770	,185
Domnívám se, že tento obor je spíše praktický než teoretický	,434	,012	,101	,605	-,017	,109
Tento obor mi byl doporučen jinými lidmi (např. rodiče, přátelé nebo učitelé)	-,324	,183	,124	,598	-,063	,360

Příloha 3 Celkový vysvětlený rozptyl vlastního čísla

Komponent	Celkově	% rozptylu	Součet %
1	5,997	31,564	31,564
2	1,960	10,317	41,880
3	1,576	8,297	50,177
4	1,277	6,270	56,897
5	1,079	5,681	62,578
6	1,012	5,329	67,907
7	0,879	4,625	72,532
8	0,824	4,336	76,867
9	0,787	4,140	81,008
10	0,637	3,352	84,359
11	0,622	3,273	87,633
12	0,546	2,871	90,504
13	0,512	2,696	93,200
14	0,331	1,741	94,940
15	0,275	1,445	96,385
16	0,217	1,441	97,526
17	0,195	1,027	98,533
18	0,167	0,881	99,433
19	0,108	0,567	100,000